

INHOUDELIJKE RAPPORTAGE 2024 projecten gedeelde verantwoordelijkheid en de ideale wereld

In navolging van de oproep 'Gedeelde verantwoordelijkheid en de ideale wereld' van 12 februari 2021, werd een projectsubsidie toegekend aan 3 projecten 'Gedeelde verantwoordelijkheid en de ideale wereld' voor de periode 01/09/2021 tot en met 31/12/2023. De projectsubsidie werd verlengd van 01/01/2024 tot 31/12/2024.

De subsidie werd verleend als financiële ondersteuning van het project. Het project heeft als doel het ontwikkelen van een andere organisatie van jeugdhulpverlening en het vormgeven van een netwerkaanpak, die vertrekt van gedeelde verantwoordelijkheid voor alle kinderen en jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven, om het huidige doorverwijsmodel te doorbreken.

De subsidie moet worden aangewend voor volgende opdrachten:

- 1° Het doorbreken van de dynamiek van escalaties naar steeds meer gespecialiseerde en ingrijpende hulp door de gezamenlijke aanpak vroeger en op maat in trajecten in te brengen;
- 2° Het verzamelen van verschillende expertises in de jeugdhulp, ervaringsexpertise en expertise die gelinkt is aan de verschillende levensdomeinen van kinderen en jongeren, om flexibel in te zetten in trajecten;
- 3° Het herdenken van de aanpak en aanbod vanuit de ontwikkelingsnoden van de kinderen en jongeren die begeleid worden;
- 4° Het benoemen en signaleren van de beperkingen en drempels van het huidige regelgevende en administratieve kader om functioneel op casusniveau met partners te kunnen samenwerken, met het oog op het verduidelijken of bijsturen van het kader.

Conform de bepalingen in het subsidiebesluit vragen wij een inhoudelijke en financiële rapportage over de voorbije periode. Voor de inhoudelijke rapportage wordt gebruik gemaakt van onderstaande opbouw en vragen. Graag ontvangen we de documenten tegen 31/03/2025.

De documenten worden gericht aan idealewereld@opgroeien.be

Identificatie

Projectnaam:	Co-ncept Jeugdhulp
Regio	Regio 1G1P Aanzet bestaande uit ELZ's Houtland &Polder, Midden West-Vlaanderen, RITS, Westhoek en Westkust & Polder
Contactpersoon	Louise Delputte
Adres	De Zilten 52 8800 Roeselare
Telefoonnummer	0471 70 46 29
E-mailadres:	louise.delputte@conceptjeugdhulp.be

We wensen een vervolg op jullie rapportage die bezorgd werd op 31 maart 2024. Waar helpend kunnen cijfermateriaal en visualisaties aangeleverd worden.

We willen een inhoudelijke rapportage die is uitgewerkt per 'bouwsteen'. We definiëren 'bouwsteen' als een concrete project en bijhorende acties die jullie als netwerk van organisaties hebben uitgerold binnen jullie regio.

De rapportage wordt als volgt opgebouwd:

Bouwsteen:

Procesbeschrijving en procesanalyse

- Welke keuzes werden er gemaakt in 2024?
- Hoe werden deze keuzes vertaald in concrete acties?
- Welke resultaten hebben jullie wel of niet geboekt? Wat zijn belangrijke vaststellingen?
- Wat zijn sterktes, zwaktes, mogelijkheden en bedreigingen binnen deze bouwsteen?

Veranderingstheorie

- Op welke manier heeft deze bouwsteen bijgedragen aan het voorkomen van breuken in de trajecten van kinderen en jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven?
- Hoe staan de ondersteunings- en ontwikkelingsnoden van de kinderen en jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven centraal binnen deze bouwsteen?

Beleidsaanbevelingen

- We verwachten concrete adviezen aan anderen die soortgelijke initiatieven willen uitrollen.
- Binnen de adviezen verwachten we dat er rekening wordt gehouden met eventuele randvoorwaarden en te overbruggen drempels.
- Deze adviezen worden geformuleerd op het niveau van:
  - Beleidsmakers
  - Netwerken
  - Individuele organisaties
  - Begeleiders

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Procesbeschrijving en procesanalyse.....	5
2.1	Bouwsteen planmakers	5
2.1.1	Opdracht	5
2.1.2	Cijfers.....	5
2.1.3	Vaststellingen en bijstellingen van de bouwsteen planmakers	6
2.1.4	Concrete actie: Procesflow.....	10
2.1.4.1	Procesflow in beeld	10
2.1.4.2	Vaststellingen en bijstellingen van de procesflow	10
3	Veranderingstheorie	16
3.1	Hoe bijgedragen aan het voorkomen van breuken? Hoe staan ontwikkelings- en ondersteuningsnaden van kinderen en jongeren centraal?.....	16
3.1.1	Vanuit planmakers.	16
3.1.2	Vanuit de procesflow.	16
4	Beleidsaanbevelingen	17
5	Financiële rapportage 2023-2024.....	18
6	Bronnenlijst	18
7	Bijlagen.....	19
7.1	Bijlage 1: Tijdslijn Co-ncept Jeugdhulp	19
7.2	Bijlage 2: Opdracht planmaker.....	20
7.3	Bijlage 3: Folder jongeren en netwerk	21
7.4	Bijlage 4: Opbouw samenwerkingsoverleg.....	23
7.5	Bijlage 5: Verslag lerend netwerk contextbegeleiding, werken met/in de context	24
7.6	Bijlage 6: Verslag lerend netwerk traumasensitief handelen	30
7.7	Bijlage 7: Samenvattend verslag discussietafel contextbegeleiding, werken met/in de context	38
7.8	Bijlage 8: Samenvattend verslag discussietafel traumasensitief handelen	43
7.9	Bijlage 9: DIW-fonds Co-ncept Jeugdhulp.....	48

Inhoudelijke rapportage Co-ncept Jeugdhulp

1 Inleiding

Het afgelopen jaar stond in het teken van verandering en herstructurering binnen het project ‘Gedeelde verantwoordelijkheid en de ideale wereld’. In deze rapportage worden de belangrijkste ontwikkelingen, knelpunten en successen van 2024 beschreven en blikken we vooruit op 2025. We richten ons hierbij vooral op het proces. In onze volgende rapportage zullen we ons specifiek richten op het schrijven van aanbevelingen binnen de vier thema’s waar we in 2025 op willen focussen.

In het begin van 2024 werd er afscheid genomen van vijf gewaardeerde collega's en onze tweede coördinator. Dat zorgde voor nieuwe uitdagingen en mogelijkheden. In afwachting van een nieuwe coördinator, koos het project bewust voor een pauze in het opstarten van nieuwe trajecten en de focus te leggen op bouwsteen planmakers en het opmaken van een procesflow als kader. Daarnaast zetten de planmakers in op wissellieren en relaties met professionele partners te versterken.

Sinds midden april 2024 is de nieuwe coördinator actief binnen Co-ncept Jeugdhulp. Na een inwerkperiode werd ingezet op de afronding van de lopende trajecten, nieuwe aanmeldingen en het uittesten van de uitgewerkte procesflow. Na een jaar van leren en ontdekken op trajectniveau streefde team planmakers ernaar bevindingen op microniveau te verheffen naar mesoniveau. Er werden samenwerkingsoverleggen georganiseerd om vanuit trajecten de knelpunten, groeimogelijkheden en goede praktijken in beeld te brengen naar een overkoepelend niveau. Na de zomervakantie werden de lerende netwerken hervat om in te zoomen op specifieke thema’s die naar boven kwamen uit deze samenwerkingsoverleggen. De eerste twee thema’s waren contextbegeleiding en traumasensitief handelen.

Vanuit de lerende netwerken werd input verzameld rond deze thema’s en werden deze verder afgetoetst op het netwerkforum van Co-ncept Jeugdhulp. Op deze manier dragen de individuele trajecten bij tot het in gang zetten van een systeemverandering die ten goede komt aan jongeren, hun families en netwerken. Om dit allemaal mogelijk te maken blijven er maandelijkse kern- en stuurgroepen, met intersectorale partners, plaatsvinden.

Een overzicht van de tijdslijn kan teruggevonden worden in de bijlagen (zie Bijlage 1).

2 Procesbeschrijving en procesanalyse

2.1 Bouwsteen planmakers

2.1.1 Opdracht

De opdracht van de planmakers was nog steeds dezelfde als vorig jaar (zie Bijlage 2). De planmakers gingen aan de slag met als toetssteen de leidende principes ‘GROEI’, zie voorgaande rapportage (Co-ncept Jeugdhulp, 2023).

2.1.2 Cijfers

	2023	2024	2025
Lopende trajecten		7	11
Nieuwe aanmeldingen	15	12	1
Opstart	10	7	1
Afronding	3	3	12
Totaal aantal trajecten	18		

Tabel 1: # Aanmeldingen bij Co-ncept in 2023, 2024 en 2025

Leeftijd	# Trajecten
10	2
11	0
12	2
13	4
14	4
15	4
16	2

Tabel 2: Leeftijd jongeren op moment van aanmelding

Regio jongeren	# Trajecten
Houtland en polder	5
Westhoek	7
Midden WVL	3
Westkust en polder	3
Rits	0

Tabel 3: Regio van de jongeren

Aanmelder	# Trajecten
Voorziening (totaal)	6
• INOA	1
• Tordale	1

• VOT	4
Internaat (De Hazelaar)	1
Jeugdhulpregie ACT	2
OOOC (De Luwte)	2
SDJ (totaal)	5
• Ieper	2
• Brugge	3
CLB (Mandel en Leie)	1
Pleegzorg West-Vlaanderen	1

Tabel 4: Aanmelders van de jongeren

2.1.3 Vaststellingen en bijstellingen van de bouwsteen planmakers

Analyse: Planmakers hadden behoefte aan een duidelijk kader om samen met de betrokken partners effectief aan de slag te kunnen gaan binnen de trajecten. Gedurende het proces werd er op diverse obstakels gebotst, zoals schurende samenwerkingen, een gebrek aan mandaat en het uitsluiten van bepaalde betrokken partners. Dit leidde ertoe dat we niet verder kwamen dan vaststellingen vanuit planmakers, zonder gedragenheid van de partners.

Keuze: Vanuit de stuurgroep werd het als prioritair gezien om een procesflow uit te werken, samen met de planmakers, waarin de rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden voor alle partijen duidelijker zouden zijn. Er werd bewust gekozen om dit traject te doorlopen vanuit een nauwe samenwerking en dialoog met jongeren, betrokken partners, het team planmakers, de coördinator en de stuurgroep. De procesflow werd gezien als het instrument om richting te geven en om feedbackloops te installeren die de vaststellingen naar een hoger niveau zouden tillen. Dit zou uiteindelijk moeten leiden tot beleidsaanbevelingen op meso- en macroniveau. Het doel vanuit deze aanpak was niet alleen om duidelijke mandaten te creëren, maar ook een gedragen en betrokken samenwerking te realiseren, waarin alle partners actief konden bijdragen.

Keuze: Verschuiving van aanpak bij planmakers in de procesflow. Meer procesbegeleider dan trajectbegeleider (zie Bijlage 2). Daarnaast verschoof de eenzijdige focus op het gezin naar de focus op alle betrokkenen, ook hulpverlening.

“De planmaker kwam terecht in een complexe dynamiek met beperkte dossierkennis. De aanvankelijk eenzijdige focus op het gezin zorgde net voor meer spanning. De aanpak van de planmakers werd intussen bijgestuurd: de focus mag niet enkel liggen op het perspectief van de jongere en zijn gezin. Ook de betrokken hulpverlening is een actieve partner in een hulpverleningstraject.” (samenwerkingsoverleg)

Analyse: Er kwam meer ruimte vrij voor nieuwe aanmeldingen omdat planmakers de trajecten met betrokkenheid begeleidde, maar meer vanuit een helicopterview. Er werd gekozen om geen extra aanbod te zijn, maar eerder een onderzoekende functie aan te nemen om samen met partners te analyseren wat bijdraagt aan een deblokkering van een traject.

Keuze: Openstellen van nieuwe aanmeldingen en verspreiden via de nieuwsbrief en de site van Co-ncept Jeugdhulp.

Analyse: Nieuwe aanmeldingen verliepen moeizaam.

Keuze: Om nieuwe aanmeldingen te stimuleren, werd een samenwerking aangegaan met jeugdhulpregie. Zij werden opgeroepen om alert te zijn voor trajecten die in aanmerking komen voor Co-ncept Jeugdhulp. Hoewel zij zelf geen aanmelders werden, bewogen zij de consultant, voorziening of andere betrokkenen ertoe om jongeren aan te melden. Daarnaast werd gekozen voor een meer actieve betrokkenheid vanuit ACT. Jeugdhulpregisseurs werden van bij de aanmelding betrokken in de trajecten. Dit om alle partners rond de jongere in een dreigend blokkerende situatie te betrekken en samen een passend plan uit te werken dat aansluit bij de wensen en noden van de jongere en het gezin.

Analyse: Er werden in totaal twee gezinnen aangemeld bij planmakers. Opvallend was dat, hoewel soms slechts één jongere werd aangemeld, de focus in de praktijk vaak op het hele gezin lag, waardoor indirect meerdere jongeren bereikt werden. De keuze om ACT actiever te betrekken zorgde ervoor dat trajecten sneller konden worden bijgeschakeld naar passende hulp. Partners geven ook aan dat de weg naar ACT makkelijker te vinden was.

Keuze: Gezinsaanpak vanuit planmakers. Bij aanmelding van één jongere, werd ook breder gekeken naar het gezinssysteem. De noden en wensen van ouders en brussen werden mee opgenomen in een gezinsplan.

Analyse: Planmakers ondervonden in de trajecten vaak belemmeringen door het gebrek aan beschikbare middelen om het plan samen met de jongere en betrokken partners uit te voeren.

Keuze: Er werden afspraken gemaakt met ACT rond het bevragen van de mogelijkheden om beroep te doen op bestaande middelen.

Keuze: Oprichting DIW-Fonds. Wanneer bestaande middelen niet toereikend of beschikbaar waren, kon het DIW-Fonds worden aangesproken. Aanvragen hiervoor werden ingediend door planmakers in overleg met partners en ter goedkeuring voorgelegd aan de stuurgroep (zie Bijlage 9).

Analyse: Gedurende de looptijd van het DIW-Fonds werden geen aanvragen ingediend. Dit kan worden verklaard door de korte bestaansperiode van het fonds en de mogelijkheid om beroep te doen op reeds bestaande middelen en hulpaanbod. Bovendien konden jongeren die tot de doelgroep van het hulpprogramma geblokkeerde ontwikkelingstrajecten (JooW) behoorden, ondersteuning krijgen via middelen vanuit JooW. Hier werd tot nu toe één keer gebruik van gemaakt, waarbij extra ondersteuning werd ingezet in de leefgroep waar de jongere naartoe kon schakelen. Dit maakte het mogelijk voor een jongere met een GES+-label om in een GES-leefgroep te verblijven met voldoende ondersteuning.

“Door de extra middelen, kon worden ingezet op individuele ondersteuning. Er werd gemerkt dat ges+ label niet nodig is, wel individuele ondersteuning in een ges-leefgroep. Nu wordt er vooral ingezet op het maken van verbinding in de leefgroep.”
(samenwerkingsoverleg)

Redenen van aanmelding

- Reflectie en het gezamenlijk nadenken over complexe situaties.
- Het zoeken naar netwerk en partners om gedeelde verantwoordelijkheid te installeren.
- Dringende behoefte aan perspectief, overbrugging tijdens wachtlijsten.
- Nood aan ruimte voor herstel en hernieuwde energie. *“Iedereen liep op een mijnenveld.”* (samenwerkingsoverleg)
- Mee onderzoeken waar blokkades doorbroken kunnen worden in verschillende levensdomeinen van de jongere.
“De aanmelding kwam vanuit een blokkade op verschillende levensdomeinen van de jongere. De jongere had een GES+ label gekregen. ACT ging op zoek naar voorzieningen, finaal was er niemand die de zorg wou opnemen. De jongere zat tussen wal en schip; te goed voor het ene, te slecht voor het andere. De vraag kwam of deze beveiliging wel nodig is.” (samenwerkingsoverleg).

Redenen van geen opstart

Er waren twee exclusiecriteria, namelijk regio en leeftijd. Deze criteria waren opgesteld om de focus te blijven houden op de doelgroep vanuit de opstart van het project. De regio van ‘1G1P AanZet’ bleven we volgen.

Het niet opstarten van een traject werd telkens besproken met het team planmakers tijdens de teamvergadering. Wanneer er geen opstart voordeed, werd steeds bekeken welk alternatief aanbod passend zou kunnen zijn om de aanmelder verder te helpen. Zo werd bijvoorbeeld aangegeven: *“We beschouwen dit traject als passend voor DOP en zien geen meerwaarde ten opzichte van wat DOP kan bieden. Naar aanleiding van deze casus werd het gesprek met DOP aangegaan over mogelijke voorrang voor jongeren die zich op het kantelpunt naar volwassenheid bevinden.”* (overzicht trajecten).

Daarnaast merkten de planmakers dat de beschikbare tijd soms onvoldoende was. Er werd toen aan de aanmelder meegedeeld dat er geen ruimte was en werd gezocht naar mogelijke alternatieven. Dit besluit werd genomen met oog op de vraag van het traject en of er voldoende tijd was om goed op te starten en af te ronden, zonder er breuken zouden ontstaan.

Redenen van afronding van trajecten

De afronding van trajecten binnen Co-ncept gebeurde steeds in overleg met de jongere, het gezin en de betrokken partners. Een traject werd afgerond wanneer er voldoende ademruimte was gecreëerd in de begeleiding, blokkades op verschillende levensdomeinen van de jongere waren doorbroken en/of er een concreet plan was voor uitvoering, met het vertrouwen dat de jongere, het netwerk en de partners hiermee verder konden. Tijdens een traject werd verkend welke partners al betrokken waren en of er andere partners nodig waren om gedeelde zorg te installeren. Dit werd afgestemd op de wensen en noden van de jongere, ouders en begeleiders. Na deze verkenning, het opmaken van een plan en het installeren van gedeelde zorg op maat, werd in een samenwerkingsoverleg bekeken of de planmaker het traject kon afronden.

Een voorbeeld hiervan is het bijschakelen van externe contextbegeleiding als neutrale partner, die fungeerde als brug tussen de jongere, ouders en voorziening. Dit gaf allen de kans om elkaar beter te begrijpen en begeleiding meer ademruimte en hernieuwde energie te geven om verder te gaan in het traject. Na een samenwerkingsoverleg namen de planmakers een stap terug.

Een ander voorbeeld is de samenwerking met Veilige Trajecten, waarbij planmakers, Veilige Trajecten en de betrokken partners nauw samenwerkten. De wens van de jongere om naar huis terug te keren was vanaf het begin aanwezig. Vanuit planmakers is samen met de betrokken partners en Veilige Trajecten bekeken wat hiervoor nodig was. Nadat planmakers was opgestart, werd Veilige Trajecten ingeschakeld om samen te werken aan een traject naar huis. In overleg met alle partners werd besloten geen overaanbod aan ondersteuning te bieden. Veilige Trajecten nam de regie over. Er werd gezamenlijk gekeken voor ondersteuning van de ouder, waardoor het huis van de moeder terug als een veilige plek werd ervaren voor de jongere. Extra partners uit het eigen netwerk van de familie werden ingeschakeld om hieraan bij te dragen. Zodra deze ondersteuning samen met de opvolging vanuit Veilige Trajecten plaatsvond, werd het traject afgerond bij planmakers.

Rol van planmakers

De rol van de planmakers werd positief onthaald door de verschillende partners vanuit de trajecten.

- “Brengt een frisse blik in.”
  - “Houdt het traject vast.”
  - “Denkt mee out-of-the-box na.”
  - “Er werd ingezet op gedeelde verantwoordelijkheid.”
  - “Daagt het team uit om kritisch na te denken.”
  - “Zorgt voor verbinding.”
  - “Houdt rekening met het hele gezin.”
- (samenwerkingsoverleg)

Een aandachtspunt was het zorgzaam omgaan met de rol van trajectbegeleider.

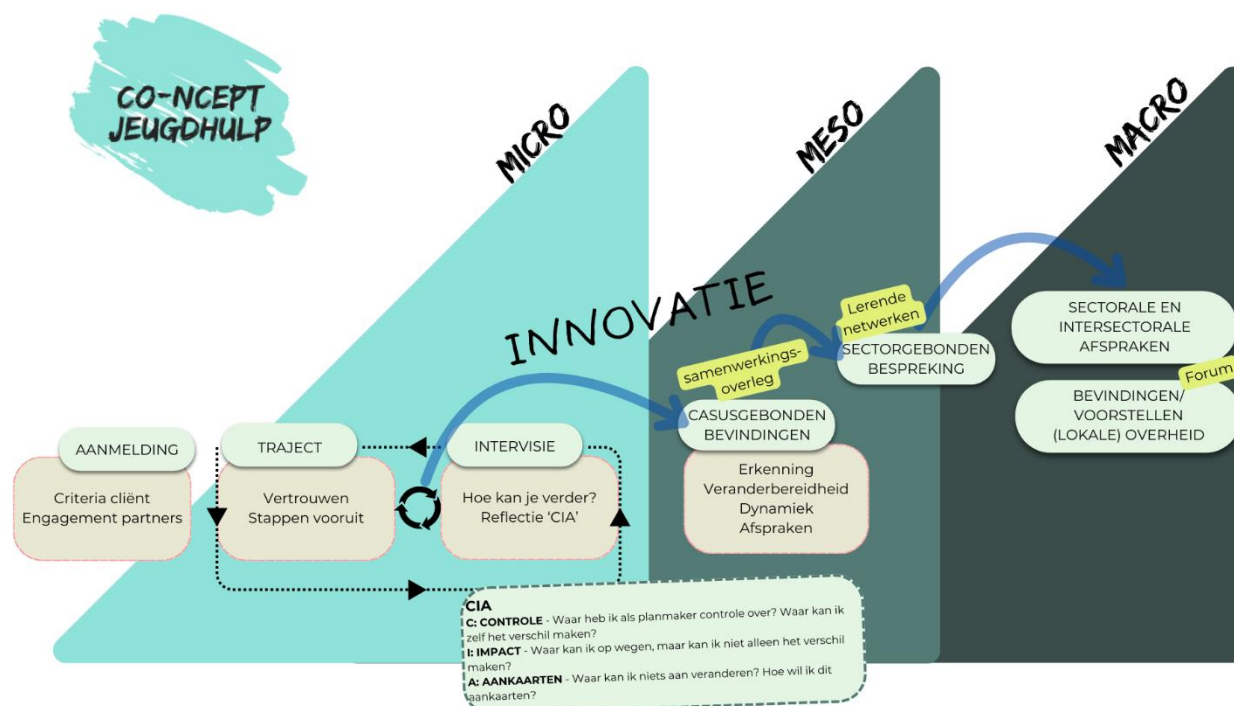
“Onduidelijkheid over wie de rol van casuscoördinator opneemt zorgde voor spanning. In volgende trajecten moet dit van bij de start duidelijk worden afgesproken. De casuscoördinator moet van alle betrokken hulpverleners het mandaat krijgen om deze rol op te nemen.” (samenwerkingsoverleg)

Hierdoor organiseerden we vanaf de nieuwe aanmeldingen een startgesprek waar we de rol van planmakers afstemde met alle betrokkenen.

“Er is behoefte aan duidelijkheid over de rol, de opdracht en de termijn van de interventie van de planmakers in een hulpverleningstraject. Mogelijke verwachtingen: een frisse blik inbrengen en samen nadenken in een geblokeerde situatie, samen dragen van een moeilijk traject, (samen) pijnpunten benoemen, ronde tafels organiseren.” (samenwerkingsoverleg)

2.1.4 Concrete actie: Procesflow

2.1.4.1 Procesflow in beeld

Procesflow Co-ncept Jeugdhulp (Co-ncept Jeugdhulp, 2023)

De procesflow werd eind 2023, begin 2024 opgemaakt en gebruikt als kader voor de planmakers en het bredere netwerk, zie voorgaande rapportage (Co-ncept Jeugdhulp, 2023). Een aanname binnen de procesflow was dat de regio gestimuleerd werd tot reflectie over dreigende blokkades in trajecten, wat een positief effect kon hebben op het voorkomen hiervan. De procesflow verbond partners intersectoraal met elkaar op verschillende niveaus, waardoor knelpunten onderbouwd aan het licht kwamen. Dit zorgde niet alleen voor direct contact met het beleid, maar ook voor dialoog met de regio over hoe deze knelpunten aangepakt konden worden. Er werd een folder gemaakt op maat van de jongeren en het netwerk om hen mee te nemen in deze procesflow (zie Bijlage 3).

2.1.4.2 Vaststellingen en bijsturingen van de procesflow

2.1.4.2.1 Op microniveau: aanmelding, traject en intervisie.

De procedure met betrekking wie, wat en wanneer bij de **aanmelding** van een traject bleef ongewijzigd, zie voorgaande rapportage (Co-ncept Jeugdhulp, 2023). De stappen die werden ondernomen tot verkenning van een traject zijn omschreven in de folder (zie Bijlage 3). Er werd aandacht besteed aan hoe de jongere werd geïnformeerd over wat een traject zou inhouden. Bij instemming van de jongere kon het traject opgestart worden. Om deze opstart zo zorgvuldig mogelijk te laten verlopen, werden alle betrokken partners uitgenodigd voor een startgesprek. Dit gesprek had als doel duidelijkheid te scheppen over het project, de rol van de planmaker,

afspraken te maken over de verdere opstart van het traject en duidelijkheid te creëren wie welke rol opneemt. Er werd afgesproken wie het overzicht bewaarde en de ronde tafels zou organiseren. Het organiseren van dit startgesprek bleek niet altijd evident. Daarom werd, om vertraging te voorkomen, samengezeten met de dichtst betrokken partners die op dat moment als belangrijk werden beschouwd voor de jongere. Tijdens het startgesprek werd ook afgestemd op welke manier het contact met de jongere en zijn of haar netwerk het best kan worden vormgegeven. Dit eerste contact kon plaatsvinden tijdens het startgesprek of op een afzonderlijk moment, afhankelijk van de inschatting van de aanmelder. Daarnaast werd ook gevraagd aan de partners om actief mee de procesflow te doorlopen.

Een **traject** had een minimale looptijd van drie maanden, waarbij de startdatum werd vastgelegd op het startgesprek. Na deze periode werd in overleg besproken of een verlenging met drie maanden wenselijk is. Dit werd gedurende het jaar gewijzigd na de conclusie dat drie maanden in de praktijk vaak te kort bleek om voldoende inzicht te krijgen in het traject en een passend plan op te stellen of bij te sturen.

De evaluatie en bijsturing van het plan gebeurde op een **ronde tafel**, getrokken door de trajectcoördinator. Deze werden georganiseerd, passend bij het verloop van een traject. De partners op dit overleg waren trajectafhankelijk.

Wekelijks vond er een **intervisiemoment** plaats tijdens de teamvergadering van planmakers, waarin de lopende trajecten werden besproken. De intersectorale samenstelling van dit team vormde een aanzienlijke meerwaarde in de lopende trajecten.

2.1.4.2.2 Op mesoniveau

Samenwerkingsoverleg

Aan het einde van een traject bij Co-ncept werd een samenwerkingsoverleg georganiseerd. Dit omdat betrokken partners aangaven dit anders te veel tijd in beslag zou nemen als we dit driemaandelijks zouden doen. Het doel van zo'n overleg was om tot gedeelde bevindingen te komen op basis van goede praktijken en verbeterpunten binnen een traject. Daarnaast bood het overleg ruimte om de rol van en samenwerking met de planmaker te evalueren. Alle betrokken partners werden uitgenodigd voor dit overleg. Wanneer een jongere of ouder niet aanwezig was, werd hun perspectief gedurende het traject bevraagd via de planmakers en meegenomen in het samenwerkingsoverleg. Uit ervaring bleek dat het organiseren van een overleg uitdagend was wanneer een traject in acute crisis verkeerde. Op deze momenten was er bij de partners weinig ruimte om traject-overstijgend te reflecteren. De vragen die gebruikt werden als leidraad zijn toegevoegd in de bijlagen (zie Bijlage 4). In 2024 vonden in totaal negen samenwerkingsoverleggen plaats.

Lerende netwerk

De lerende netwerken vormden de basis voor het analyseren van overkoepelende thema's die bijdragen aan het deblokken van trajecten van alle jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven. De opzet van lerende netwerken was om samenwerking en leerkansen te stimuleren over sectoren heen. Dit proces kenmerkte zich door een dynamische "IN en UIT beweging" tussen voorzieningen en het beleid, waarbij er voortdurend werd geleerd van de uitdagingen en kansen

die zich in de trajecten voordeden. De shift werd gemaakt van een van vaste poule mensen uit verschillende sectoren in 2023 naar een vaste poule intersectorale partners in 2024 waaruit de persoon met meest expertise bij het thema aansloot. Deze keuze was er omwille van de juiste expertise en de beschikbaarheid van partners. Er werd per thema ook aandacht besteed aan de variatie van mensen in praktijk en beleid. Er werd telkens een gelijke verdeling gemaakt van middenkader/directie en basiswerkers.

Aanwezige partners lerende netwerken (Prezi, 2024)

In 2024 stonden twee belangrijke thema's centraal: *contextbegeleiding* en *traumasensitief handelen*. Deze thema's kwamen meermaals aan bod in verschillende samenwerkingsoverleggen.

Thema contextbegeleiding

Tijdens de overlegmomenten werden enkele belangrijke uitdagingen en aandachtspunten benoemd:

- “De tijd die ik in het ene gezin investeer, moet ik bij een ander gezin inhalen.”
- “Contextbegeleiding vanuit een andere voorziening hielp om de neutraliteit in een traject te bewaken.”
- “Verschillende contextbegeleiders waren betrokken bij dit gezin, waardoor er nood was aan een gezinsgerichte aanpak.”
- “Contextbegeleiding bij gescheiden ouders blijft een uitdaging.”
- (samenwerkingsoverleg)

Deze thema's kwamen uit het lerend netwerk:

- Op maat werken van de jongere en het gezin.
- Nood aan een gezinsaanpak, samenwerking binnen één gezin.
- Contextbegeleiding in gedeelde zorg.
- De ideale contextbegeleider.
- Drempels.

Het verslag van het lerend netwerk is toegevoegd in bijlagen (zie Bijlage 5).

Thema traumasensitief handelen

Ook rond traumasensitief werken kwamen enkele knelpunten naar boven:

- *“De balans tussen groepsveiligheid in de leefgroep en de individuele groeikansen van de jongere blijft een uitdaging. Soms overschaduwde groepsveiligheid de individuele mogelijkheden, waardoor het voor begeleiders moeilijk wordt om er blijvend te staan.”*
- *“Door de vele wissels, breuken en verblijfplaatsen bevindt de jongere zich in een constante stressmodus. Er is nooit echt diepgaand op deze stress ingegaan.”*
- (samenwerkingsoverleg)

Deze thema's kwamen uit het lerend netwerk:

- Begrip en nuance rond trauma.
- Impact plaatsing en relatiebreuken, essentie van psychische veiligheid.
- Ruimte voor traumasensitief handelen: beperkingen in leefgroepen en scholen.
- Belang van vorming en preventie.
- Intersectoraal samenwerken.

Het verslag van het lerend netwerk is toegevoegd in bijlagen (zie Bijlage 6).

ANDERE THEMA'S WAARVOOR NOG GEEN LEREND NETWERK WERD GEORGANISEERD:

Coördinatie en continuïteit van zorg

In complexe trajecten was er vaak veel hulpverlening betrokken of bleek dat er juist partners ontbraken. Een vraag die vaak naar boven kwam was: “Wie blijft naast de jongeren en/of het gezin staan en wie neemt de rol van trajectcoördinator op zich?”

Quotes:

- *“Relationele continuïteit is cruciaal. Door constante veranderingen binnen de hulpverlening is het moeilijk om een band op te bouwen en een klik te vinden.”*
- *“Er is nood aan iemand die op lange termijn betrokken blijft. Er is al veel hulpverlening gepasseerd, maar telkens voor korte periodes.”*
- *“Wissels in consulenten en jeugdrechters bemoeilijken het proces.”*
(samenwerkingsoverleg)

Daginvulling en impact van school

Jongeren in complexe trajecten ervaarden vaak moeilijkheden bij het vinden van een zinvolle daginvulling. School kon hierin een belangrijke rol spelen en fungeren als een veilige haven, maar niet altijd. Alternatieve dagbesteding bleek geen evidentie door schaarste in aanbod.

Quotes:

- *“Er is te weinig aanbod in de regio, wat het moeilijk maakt om jongeren in hun kracht te zetten. Hoe creëren we alternatieve dagbesteding? Wat is ‘goed genoeg’ als daginvulling?”*
- *“Succeservaringen met zomeractiviteiten hielpen jongeren een goed gevulde zomer te beleven met activiteiten op maat.”*

- *“De jongere raakte moeilijk op school omdat de schoolomgeving als onveilig werd ervaren door illegale praktijken en spanningen binnen zijn vriendengroep.”*
- *“Er was een verschil in verwachtingen tussen de moeder en de school. De moeder zei: ‘Jullie houden hem dom’ en ‘Verplicht hem om naar school te gaan’.”*
- *“De planmaker zette sterk in op het schooltraject, ging mee naar overleggen en bezoeken. Momenteel ontbreekt hiervoor de tijd in voorzieningen.”*
- (samenwerkingsoverleg)

Beeldvorming

Er was veel beweging rond de thema's beeldvorming, diagnosestelling, label en bijhorende mogelijkheden en moeilijkheden. Diagnostiek was nodig bij de start van een traject om de ondersteuningsnoden vast te stellen, maar ook tijdens het traject om bij te sturen.

Quotes:

- *“De moeder had nood aan concrete handvaten, een soort ‘handleiding’ voor haar kind. Wat betekent hechting voor het gezin? Er was een duidelijke vraag naar diagnostiek om de juiste hulp te vinden.”*
- *“Er is nood aan handelingsgerichte diagnostiek die regelmatig wordt herbekeken.”*
- *“Steeds vaker wordt de diagnostische functie bijgeschakeld binnen een OIOC, in plaats van de jongere uit zijn vertrouwde omgeving te halen. Dit vroeg in het traject doen, biedt een grote meerwaarde.”*
- *“Bij langer dan voorzien lopende trajecten binnen een OIOC moet het advies continu worden bijgesteld. Dit maakt het moeilijker om een eenduidig advies te geven.”*
- (samenwerkingsoverleg)

Zorg op maat en op tijd (preventief handelen)

De vragen die hierrond leefden waren: “Hoe kunnen hulpverleners en ouders tijdig de juiste ondersteuning vinden en inzetten binnen het complexe zorglandschap?”. Sensitiviteit en gedeelde zorg spelen hierin een belangrijke rol.

Quotes:

- *“School en CLB hadden de signalen vroeger moeten kunnen opmerken. Er was angst om het gezin te benaderen door incidenten in het verleden. Vanaf het begin had iemand moeten kunnen meezoeken naar een ingang in het gezin en de context moeten begrijpen.”*
- *“Ouders vinden het moeilijk om zelf hulp te zoeken en de weg naar zorg te vinden. Het hulpverleningslandschap voelt als ‘Chinees’ aan, ze weten niet waar ze recht op hebben. Ook voor begeleiders blijft het een kluwen.”*
- (samenwerkingsoverleg)

Sectorgebonden bespreking

In 2024 werd sterk ingezet op sectorgebonden besprekingen, waarbij een update van het project en de uitgewerkte procesflow werd gepresenteerd. Naast deze updates lag de focus op het bespreken van themagebonden onderwerpen binnen de verschillende sectoren, met als doel deze inzichten vervolgens breder intersectoraal te trekken. Dit werd in 2024 verder nog niet uitgewerkt.

Het bevorderen van wederzijds begrip in deze besprekingen stond centraal. Daarnaast was het kaderen van signalen binnen de verschillende sectoren, en het zoeken naar gemeenschappelijke inzichten en mogelijke vervolgstappen een belangrijk onderdeel. Deze gesprekken droegen bij aan een meer afgestemde en efficiënte samenwerking tussen de betrokken sectoren en moesten op termijn zorgen voor duurzame verbeteringen in de ondersteuning van jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven.

2.1.4.2.3 Op macroniveau: forum en beleidsaanbevelingen

Tijdens deze intersectorale bijeenkomst werden de aanwezigen, zie onderstaande tabel, meegenomen in de ontwikkeling van de afgelopen periode en de bijbehorende procesflow. Er werd ingezet op verdiepende gesprekken rond de thema's van de lerende netwerken aan de hand van vijf discussietafels. Concrete actiepunten werden opgesteld, deze zijn terug te vinden in bijlagen (zie Bijlagen 7 en 8).

Aansluitend ging de stuurgroep verder aan de slag met de opgedane inzichten. Deze werden nader uitgewerkt, geformuleerd en worden in 2025 vertaald naar beleidsvoorstellen. Parallel hieraan wordt verder onderzocht hoe de thema's uit het project in de regio opgepakt en verder ontwikkeld kunnen worden, met oog op duurzame verbeteringen in de ondersteuning van jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen verblijven.

VZW De Patio (5)	BJB	ELZ midden WV (2)	ELZ	SDJ Kortrijk	
1G1P Aanzet (2)	RTH	ELZ RITS	ELZ	Tordale	VAPH
ACT W-VL (4)		ELZ Westkust & Polder	ELZ	Vereniging Ons Tehuis (2)	BJB
Opgroeien (2)		Hulpprogramma JO-OW	NRTH	VOC Opstap (2)	RTH
CAW Centraal W-VL (4)	RTH	INOA	VAPH	VZW aPart	BJB
CLB Trikant	RTH	Inspirant aan Zee (2)	VAPH	VZW Homaar	BJB
CLB Westhoek-houtland (3)	RTH	Jeugdhulp Zonnewende	BJB	VZW Victor (2)	VAPH
De Brem/De Bolle (2)	BJB	Kastor Pollux Rumbeke	VAPH	WINGG (3)	GGZ
De Vleugels	VAPH	OOOC De Luwte	BJB	VZW Xplo (2)	BJB
Dienst Ondersteuningsplan (2)	VAPH	OOOC De Wijzer	BJB		
DVV Westhoek		OSD			
ELZ houtland & Polder	ELZ	SDJ Brugge			

Aanwezige partners netwerkforum Co-ncept 22 november 2024

3 Veranderingstheorie

3.1 Hoe bijgedragen aan het voorkomen van breuken? Hoe staan ontwikkelings- en ondersteuningsnoden van kinderen en jongeren centraal?

3.1.1 Vanuit planmakers.

Binnen het proces stond centraal dat alle betrokkenen zich voldoende gehoord en ondersteund voelden. Door de aanwezigheid van een externe partner werd een nieuw perspectief geboden en gezamenlijk gezocht naar passende ondersteuning om continuïteit te waarborgen. Er werd ruimte gecreëerd voor ventilatie en erkenning van de complexe situaties, wat in veel trajecten al zorgde voor ademruimte bij jongere, ouders en betrokken partners.

In een aantal trajecten werd ingezet op een heroriëntering van hulpverlening dichterbij huis of meer bereikbaar voor het eigen netwerk. In de praktijk betekende dit meestal dat er een aanmelding werd gedaan en de jongere op de wachtlijst kwam te staan. In eerste instantie kon dit zorgen voor een breuk, maar werd deze wel als positief ervaren bij jongere en ouders. Dit kan gelinkt worden aan het onderzoek van Capri onderzoek, waarin wordt gesteld dat jongeren in de residentiële jeugdhulp ook positieve breuken kunnen ervaren. (Fortems & CAPRI - Jeugd, 2024)

De ontwikkelings- en ondersteuningsnoden van kinderen, jongeren, hun gezin en netwerk stonden centraal dankzij de toepassing van leidende principes. Er werd tijd geïnvesteerd in het in kaart brengen van de wensen en noden van alle betrokkenen partners, ook professionele partners.

Om breuken te voorkomen, was het ook van belang om proactief te investeren in het versterken van de veerkracht van zowel jongeren als hun netwerk. Het inzetten op preventieve gezinsbegeleiding en het faciliteren van laagdrempelige ondersteuningspunten droeg bij aan een meer stabiele omgeving voor de jongere.

3.1.2 Vanuit de procesflow.

Het gebruik van de procesflow zorgde ervoor dat partners binnen de trajecten van jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen wonen, belangrijke inzichten konden meenemen naar andere trajecten. Dit bevorderde een meer preventieve aanpak, waarbij signalen van dreigende blokkades eerder opgemerkt werden en er sneller ingezet kon worden op wat nodig is voor alle partijen. Dit kon door bijvoorbeeld inzetten op gedeelde verantwoordelijkheid. Bovendien stimuleerde de procesflow reflectie op verschillende niveaus, wat bijdroeg aan het creëren van meer draagvlak en het verbeteren van de ondersteuning voor jongeren in kwetsbare situaties.

4 Beleidsaanbevelingen

Enkele belangrijke aandachtspunten over het proces zijn onderstaand weergegeven.

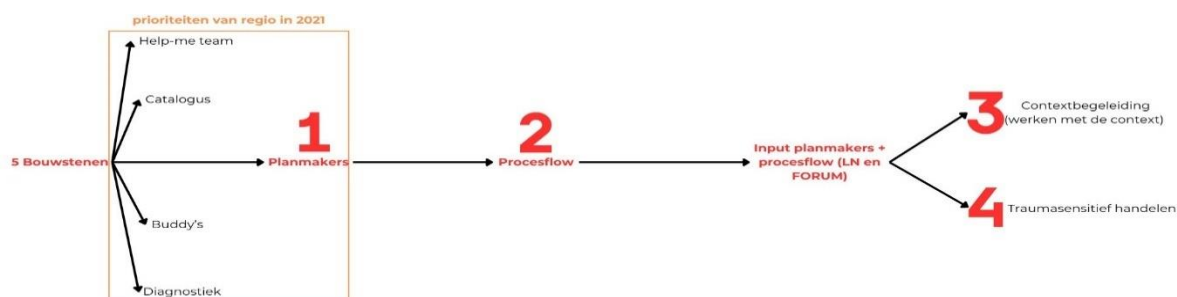
Er was behoefte aan meer ondersteuning bij het leggen van verbindingen tussen verschillende projecten, proeftuinen, initiatieven. Waar bevinden en hoe verhouden deze projecten, initiatieven etc. zich van elkaar in het grotere geheel. Hier meer duidelijkheid en transparantie creëren vanuit de subsidiërende overheid zou helpend zijn om het einddoel van het project meer vast te houden.

Onduidelijkheden rond de vooruitgang van het project zorgden voor een gebrek aan stabiliteit bij voorzieningen die zich hiervoor engageren. Dit vormt een extra drempel in combinatie met de al bestaande werkdruk. Het opzetten van tussentijdse overlegmomenten met duidelijk doelstelling en het communiceren van behaalde mijlpalen kan helpen om de betrokkenheid te vergroten en het vertrouwen te versterken.

Pilootprojecten moeten breed gedragen worden, en de rol van een netwerkcoördinator, ondersteund door een intersectorale stuurgroep, was hierbij cruciaal. Daarnaast bood de inzet van vertegenwoordigers uit verschillende sectoren, die als ‘ambassadeurs’ van het project optreden, een duidelijke meerwaarde. Zij konden, in samenwerking met jongeren en gezinnen, de zoektocht naar passende ondersteuning faciliteren en als katalysator fungeren om duurzame veranderingen in gang te zetten. Het proces van detachering verliep niet altijd even vlot. Dit vroeg veel flexibiliteit van werknemers en de wisseling van projectwerk naar eigen werking was niet altijd even afgebakend. Dit vroeg aandacht voor een meer gestructureerde aanpak. Het ontwikkelen van een duidelijk kader met richtlijnen en verwachtingen kan bijdragen aan een soepelere detachering.

In 2024 werd het gemis gevoeld van een meer coachende rol vanuit de overheid. Een structurele verankering van coaching en ondersteuning vanuit de overheid, met duidelijke aanspreekpunten, kan bijdragen aan een meer gedragen en doelgerichte implementatie. Er was behoefte aan meer sturing en begeleiding vanuit Opgroeien, met een duidelijke communicatie over de einddoelen en de richting waarin het project zich moet ontwikkelen. Het organiseren van regelmatige overlegmomenten en het opzetten van feedbackmechanismen kunnen bijdragen aan een transparanter en effectiever proces.

Verdere beleidsaanbevelingen zullen worden opgenomen in het eindrapport van 2025, na verdere verdieping van de al aangeraakte thema's: Planmaker, Procesflow, Werken in/met context en Traumasensitief handelen.

Schema focus Co-ncept Jeugdhulp 2025

5 Financiële rapportage 2023-2024

Zie bijlage in de mail.

6 Bronnenlijst

Co-ncept Jeugdhulp. (2023). *Rapportage Projecten gedeelde verantwoordelijkheid*.

https://www.jeugdhulp.be/sites/default/files/documents/20231101_RAPPORTAGE_projecten_gedeelde_verantwoordelijkheid%20Co-ncept%20Jeugdhulp%20%281%29.pdf

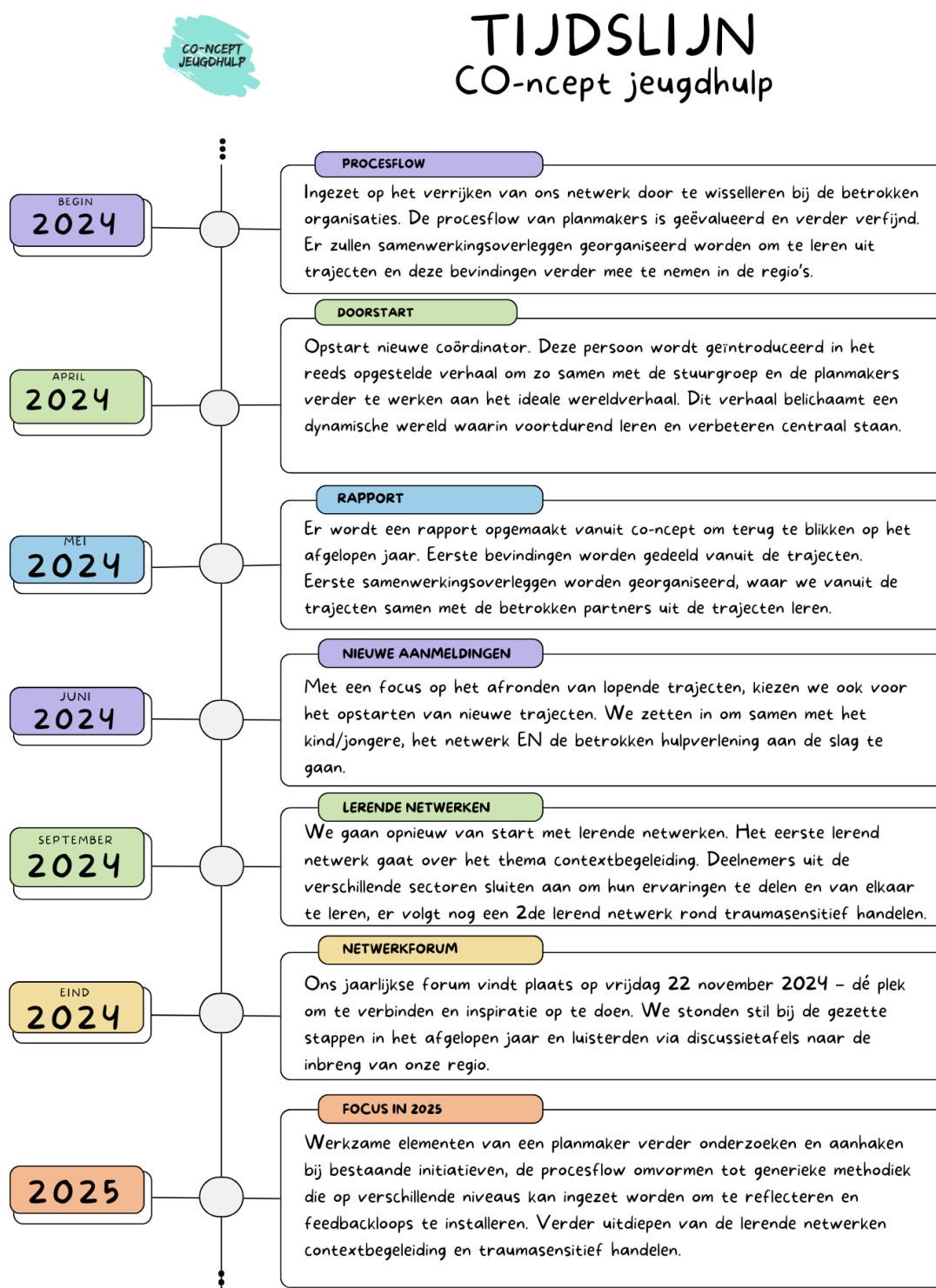
Fortems, C. & CAPRI - Jeugd. (2024). Gedeelde verantwoordelijkheid in een ideale wereld - Onderzoeksrapport. In *CAPRI - Jeugd* [Report].

<https://www.opgroeien.be/sites/default/files/tool-documents/onderzoeksrapport-capri---de-ideale-werelden.pdf>

Prezi (2024). *NetwerkForum 22/11*. prezi.com. <https://prezi.com/view/Yq4y55gpRqEPaapuPa2w/>

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1: Tijdslijn Co-ncept Jeugdhulp

7.2 Bijlage 2: Opdracht planmaker

Voor wie?

Focus op kinderen en jongeren die in een voorziening verblijven, waar het moeilijk loopt, maar waar er nog kansen tot herstel of vernieuwde energie zitten.

OF

Kinderen en jongeren waarbij er vanaf de opstart een vermoeden is dat een traject niet evident zal verlopen.

Wat is ons doel?

- We willen een systeemverandering in de jeugdhulp zodat trajecten niet blokkeren, cliënten meer zelfregie en continuïteit ervaren.
- We willen dat hulp niet uitblijft omwille van wachtlijsten of opnamecriteria.
- We willen dat de veerkracht van hulpverleners behouden blijft.
- We willen leren uit de trajecten die we ondersteunen en pogen het blokkeren terug vlot te trekken.

Hoe willen we dit doen?

- We hebben een selectie van geblokkeerde trajecten, planmakers een coördinator en een stuurgroep.
- We willen inzetten op een netwerk om ons heen dat een engagement opneemt naar de cliënten die we ondersteunen en dit netwerk verder uitbouwen.
- We willen dit doen door als planmaker verschillende rollen op te nemen:

	trajectbegeleider	procesbegeleider
casusniveau	• verbinding maken met het cliëntsysteem en de betrokken hulpverleners; • 'naast' de cliënt gaan staan en drijfveren van cliënt(systeem) en HV naar elkaar vertalen en duiden; • deëscaleren; • installeren van normale interactie; • versterken van zelfregie.	• inventariseren van valkuilen en risicofactoren; • krachten in kaart brengen en met elkaar verbinden; • verschillende betrokkenen gelijkwaardig laten samenwerken in een gedeeld actieteam • mandaat verwerven binnen een organisatie om aan de slag te gaan, te vertragen, ... • ervaringen delen op organisatieniveau.
mesoniveau	• reflecteren over het gelopen traject met alle betrokkenen zodat bewustzijn over het eigen handelen bij actoren vergroot. Daarom verwachten we dat wie een casus aanmeldt, ook actief deelneemt aan het lerend netwerk.	• begeleiden van 'lerend netwerk'; • aan de hand van casusmateriaal en bevindingen aan de slag gaan met diverse sectoren (van sensibiliseren over behoeften tot aanpak en opnemen engagement); • good practices en beperkingen van het systeem registreren en formuleren van alternatieven op systeemniveau; • advies/signaalfunctie naar regelgevende overheden.

7.3 Bijlage 3: Folder jongeren en netwerk

GEDEELDE VERANTWOORDELIJKHEID
CO-NCEPT JEUGDHULP

“Voor elk kind en elke jongere die tijdelijk niet thuis kan verblijven zorgen we voor een gepaste en flexibele hulp op maat en dit vanuit een gedeelde zorg en verantwoordelijkheid over sectoren heen in samenspraak met het kind of de jongere en zijn/haar context. Die hulp biedt een antwoord op de werkelijke ontwikkelingsnoden van het kind of de jongere.”

Planmakers

Onze principes

G

GEÏNTEGREERDE
BENADERING

We bekijken jou en jouw netwerk als een geheel overheen de verschillende levensdomeinen.

Jouw vraag en die van je netwerk staat centraal. Er worden geen uitsluitingscriteria gebruikt vanuit de partners bij het zoeken naar een oplossing op maat. We werken overheen de sectoren samen vanuit eenzelfde visie. We delen de verantwoordelijkheid en borgen gezamenlijk jouw hulpvraag.

R

RELATIES

In onze relaties met jou en je context zijn we respectvol, niet-veroordelend, authentiek en werken we vanuit vertrouwen. We zijn eerlijk, transparant en betrouwbaar. Om breuken te vermijden, versterken we de relatie met je natuurlijk netwerk en gaan we op zoek naar duurzame steunfiguren. Wij verplaatsen ons naar jullie. We sluiten aan bij het bestaand hulpverleningstraject.

O

ONTWIKKELINGS-
GERICHT

Jij bent in de eerste plaats jezelf, met basisbehoeften, hobby's, valkuilen, wensen en dromen. We begrijpen onwil als onmacht, onderbouwen onze aanpak met handelingsgerichte beeldvorming en beroepen ons op meer specifieke diagnostiek als het maken van een plan geen of onvoldoende inzicht of perspectief biedt.

E

EIGEN KRACHT

We geloven in jullie krachten en benutten deze ten volle.
De regie blijft maximaal bij jou en je netwerk.
In de begeleiding zijn we er zo veel als nodig, zo weinig als kan.
We stimuleren jullie om je eigen kracht te vinden en te activeren.

I

INNOVATIEF

We zetten in op nieuwe manieren om aansluiting te vinden en zetten jou en je netwerk centraal in de jeugdhulpverlening:
van aanbodgericht naar werken op maat, van modulair naar bijschakelend, van gereguleerd naar creatief en effectief.

Aanmelding

Criteria aanmelder

- jongere, netwerk en andere betrokken hulpverlening op de hoogte brengen van de aanmelding
- bereidheid tot reflectie
- bereidheid tot aansluiten op samenwerkingsoverleggen en lerende netwerken
- engagement overlopen

Criteria jongere

- 10 tot 18 jaar zijn
- link met één van de 5 eerstelijnszones (midden West-Vlaanderen).
- op de hoogte zijn van de aanmelding
- Op een wachtlijst voor jeugdhulp staan of verblijven in een voorziening.

Criteria partners

- mee aansluiten bij ronde tafels
- bereidheid tot aansluiten op samenwerkingsoverleggen
- creatief meedenken
- acties in het plan helpen realiseren
- openstaan voor feedback
- engagement overlopen

Jij, je netwerk en de begeleiders in de voorziening/leefgroep

Wanneer is het voor mij OK om deel te nemen aan een ronde tafel?

Jouw voorzienig en gelijkaardige voorzieningen

... aan een samenwerkingsoverleg?

De samenleving en overheid

Netwerkforum:
Voor elke hulpverlener die te maken heeft met minderjarigen doen we jaarlijks een "netwerkforum". Hierin vertellen we (zonder je naam te noemen) wat we geleerd hebben van de weg die we met jou hebben afgelegd en wat anders kan in jeugdhulp.

Louise Delpitte
COÖRDINATOR

0471 70 46 29

louise.delpitte@conceptjeugdhulp.be

Leonie Pyfferoen
PLANMAKER

0490 42 61 25

leonie.pyfferoen@conceptjeugdhulp.be

Julie Lameire
PLANMAKER

0495 91 00 14

julie.lameire@conceptjeugdhulp.be

Jonas Castelein
PLANMAKER

0472 13 43 73

jonas.castelein@conceptjeugdhulp.be

7.4 Bijlage 4: Opbouw samenwerkingsoverleg

Opbouw samenwerkingsoverleg bij start, startgesprek.

Doel van het Gesprek: Het doel van dit gesprek is om een gezamenlijke basis te leggen voor het traject, waarbij alle betrokken partijen helderheid krijgen over hun rollen, verwachtingen en de wijze van samenwerking.

1. Wie is wie. Kennismaking betrokken partners, wie is verantwoordelijk voor wat.
2. Uitleg planmakers.
3. Schets context. Wat zijn doelen, maatschappelijke uitdagingen en verwachtingen?
4. Verwachtingen van betrokken partners en planmakers.
5. Afspraken opstartfase.

Opbouw samenwerkingsoverleg bij einde.

1. Kennismakingsronde en doel samenwerkingsoverleg.
2. Wat was de oorspronkelijke aanmeldingsvraag?
3. Hoe zag de situatie er op dat moment uit? Dreigend te blokkeren of geblokkeerd? (Situatie vroeger)
4. Hoe ziet de situatie er op dit moment uit? Dreigend te blokkeren of geblokkeerd? (Situatie nu)
5. Wat heeft gemaakt dat we nu vandaag hier op dit punt zijn gekomen?
  - a. Wat werd geprobeerd? Wat heeft gewerkt? Wat waren de drempels?
  - b. Welke thema's komen voor jullie naar boven in dit traject?
    - i. Op vlak van samenwerking?
    - ii. Relationale continuïteit?
    - iii. Regie bij jongere? Beantwoorden op vragen van jongere?
    - iv. Dagbesteding?
  - c. Waarop vastgelopen?
  - d. Wat had er op dat moment nodig geweest?
  - e. Waar kunnen we uit leren voor andere jongeren? Wat zou vanuit dit traject ook een meerwaarde kunnen zijn naar andere jongeren toe?
  - f. Wat nemen jullie mee vanuit deze reflecties? Is er de nood om rond deze thema's verder te werken binnen jullie organisaties?
6. Wat was de rol van de planmaker hierin?
  - a. Wat was voor jou de rol van de planmaker?
  - b. Hoe was jouw ervaring met een planmaker?
  - c. Hoe is dat bij jou binnengekomen?
  - d. Afspraken rond afronding traject. Verdere rol van de planmaker.
    - i. Wat verwachten jullie nog van planmaker?
    - ii. Wanneer voor jullie geslaagd?
    - iii. Welke afspraken maken we hierrond?
7. Conclusie
  - a. Welke thema's nemen wij zeker mee naar ons lerend netwerk?
  - b. Wat als we een brief naar Brussel zouden schrijven, wat zou hierin staan?

7.5 Bijlage 5: Verslag lerend netwerk contextbegeleiding, werken met/in de context

Aanwezigen: Contextmedewerker VZW Huize Tordale, mobiel team & crosslink WINGG, jeugdhulpregisseur ACT, projectmedewerker ELZ Midden WVL, JOVO-hulpverleners CAW, zorgcoördinator VOT, directie Zonnewende, pedagogisch coördinator en afdelingshoofd 't Groot Hersberge VZW de Patio, contextbegeleider mobiel team INOA, contextbegeleider De Steiger

DOEL LEREND NETWERK

In een ideale wereld in de residentiële jeugdhulp streven we naar **gedeelde verantwoordelijkheid** en **gezamenlijke zorg**. Vanuit trajecten (micro) organiseren we overlegmomenten met de verschillende betrokken partners waarbij diverse thema's besproken worden. Deze thema's worden vervolgens meegenomen in lerende netwerken, waarbij de samenwerking over sectoren heen gestimuleerd wordt (meso). De bevindingen uit deze netwerken worden meegenomen terug naar organisaties en naar een forum waar op macroniveau verder wordt nagedacht over verbeteringen en ontwikkelingen in de jeugdhulp. Deze aanpak volgt een dynamische "IN en UIT beweging" tussen voorzieningen en ook naar het beleid toe, waarbij we voortdurend leren van de uitdagingen en kansen die we in de trajecten tegenkomen.

KENNISMAKING

Hoe is contextbegeleiding (CB) op dit moment in jullie organisatie?

Na het rondje af te gaan wordt CB omschreven als:

- “CB in zijn pure vorm”
  - Met de veel verschillende modules: laagintensief, breedsporig, kortdurend etc.
- Of werken met de context.

STELLINGEN

1. De tijd die ik er in het ene gezin bij doe, moet ik er in het andere gezin afdoen.

Discrepancie tussen de nood aan en het krijgen van CB.

Organisaties streven ernaar om **flexibeler om te gaan met de tijd en zorgmodules**, waarbij ze de zorg afstemmen op de behoeften van het gezin in plaats van per week te werken. CB moet flexibel de tijd kunnen inzetten. Dit wil zeggen zelf inschatten wat het gezin nodig heeft VB: het ene gezin heeft de nood aan een wekelijks bezoek, het andere gezin heeft enkel de nood aan een telefonisch gesprek. In bepaalde periodes zal het gezin voldoende hebben aan één telefoongesprek per week, maar het kan zijn dat de nood verandert in wekelijks bezoek.

In de praktijk botst dit echter met de **registratie-eisen van de overheid**, die organisaties onder druk zet om aan bepaalde cijfers te voldoen. Dit leidt tot een gevoel van controle en het "op de vingers gekeken worden," wat kan resulteren in bijvoorbeeld overuren en het gevoel vast te lopen in dit systeem.

Soort werkvorm bepaalt dit ook. Een contextbegeleider is flexibel, maar gaat vaak in overuren wordt opgemerkt. Vanuit de organisatie moet er de vrijheid gegeven worden om op pad te gaan naar en met de thuiscontext. Zo garanderen we kwaliteit van zorg, maar dit is niet altijd makkelijk. Er wordt gezocht naar een goed evenwicht, maar dat is niet makkelijk.

Er is een verschil tussen verschillende sectoren op het vlak van CB. Dit merken ouders ook op in bepaalde trajecten, waar bijvoorbeeld een jongere overschakelt van BJB naar VAPH. Dit heeft invloed op de intensiteit van de CB, wat in bepaalde casussen voor wrevel kan zorgen.

Het is belangrijk om op maat te werken van de jongere en het gezin.

Er wordt opgemerkt dat de individuele begeleider vaak ook de contextbegeleider is afhankelijk van de nood van de jongere en het gezin. Soms wordt dit losgekoppeld.

Belang van een soort miniteam te hebben rond de jongere.

2. Een CB geeft enkel opvoedingsadvies voor desbetreffende jongere.

a. Een gezin met drie kinderen heeft recht op drie contextbegeleiders.

Het is een systeem, CB is er niet enkel voor de desbetreffende jongere. Er is nood aan een gezinsaanpak.

Contextbegeleider “moet” vandaag de dag van alle markten thuis zijn. Er komen naast de ondersteuning van de jongere veel andere vragen op zich af, zowel op vlak van financiën, administratief werk etc. Vaak is het ook moeilijk bij een scheiding om zich als CB in twee te splitsen.

Efficiëntie van de hulpverlening. Het kan zijn dat er nood is aan twee verschillende CB's voor vijf kinderen indien er bijvoorbeeld spanning zit in de relatie. **Afstemming** en **communicatie** is hierbij 'key'. Overspoeling van ouders met (context)begeleiding is niet nodig, wat momenteel nu wel aangevoeld wordt in gezinnen.

Wanneer er sprake is van bijvoorbeeld 2 verschillende CB's vanuit verschillende organisaties moet je ook rekening houden met het verschil van visie van de organisatie. **Openstaan** voor een andere visie en elkaar hierin te **begrijpen** is 'key'. Het gaat niet enkel over organisaties, maar ook de visie van de jeugdrechter kan hierin verschillen.

3. Geen hulpvraag = geen CB.

Neen. Er is wel vaak wantrouwen van ouders naar hulpverlening toe. Soms kan er een blokkade zijn vanuit vader of moeder, maar is CB verplicht. Belangrijk om te kijken waar we wel kunnen ondersteunen. Op zoek gaan naar gemeenschappelijke interesses om het vertrouwen van de ouders te winnen, de CB moet soms zeer origineel uit de hoek komen. Samen doen! Wanneer er vertrouwen is opgebouwd, zullen de hulpvragen komen. Dit gaat ook over het werven van mandaat. Aan huis gaan en vinger aan de pols houden, kan veel doen.

Ja. Vanuit sommige voorzieningen is er de verplichting tot (context)begeleiding, maar vanuit mobiele begeleiding vanuit VB CAW is dit moeilijker. Het is vrijwillig.

4. CB is een 9-17h.

Neen. Het is geen 9-5, maar er is wel een grens aan flexibiliteit. Het is belangrijk dat CB bereikbaar is voor de ouders. Soms wordt CB overbevraagd van ouders omdat we er ook zijn. Een voorbeeld is bijvoorbeeld in het weekend wanneer CB er bijvoorbeeld niet kan zijn, worden ‘problemen’ al vaak vanzelf aangepakt i.p.v. de “hulpverleningsafhankelijkheid” die er zelf geïnstalleerd wordt. Een kritische vraag volgt: “Vinden we onszelf soms niet te belangrijk?”

Het is een moeilijke balans. CB moeten flexibel en zelf verantwoordelijk zijn. CB moet zelf balans bewaken tussen privé en werk. Zelfzorg is belangrijk om zichzelf hierin te beschermen. CB begeven zich in een kwetsbare positie.

Transparantie van de CB wanneer die bereikbaar is, is belangrijk voor beide partijen.

5. CB is altijd verbonden aan de verblijfsvoorziening.

Het hoeft niet altijd verbonden te zijn. CB vanuit een andere voorziening kan neutraliteit in een traject bewaken. Er wordt zo ook gedeelde zorg geïnstalleerd vanuit verschillende voorzieningen waardoor het draagvlak groter wordt.

CB zou liefst wel regio gebonden moeten zijn. Wanneer er dus een andere voorziening betrokken wordt om de afstand te overbruggen, is dat goed. Zo wordt er ook gedeelde zorg over organisatie heen geïnstalleerd. Er moet hierbij wel aandacht besteed worden aan samenwerking en indien afronding een goede en warme overdracht en overgang te organiseren om breuken te vermijden.

Een uitdaging die dan wel naar boven komt zijn de regels van de overheid. Organisaties hebben de wil hierin graag flexibel te zijn en over de muren heen te kijken om gedeelde zorg te installeren. Vanuit VAPH komt de opmerking dat er een verwachting is om de zorg allemaal onder dezelfde koepel te organiseren. Vb. Twee VAPH-voorzieningen die samenwerken gaat niet volgens de opgelegde regels en structuur. Er moet vaak creatief aan de slag gegaan worden, vb. het anders registreren. Dan zit er ook de mogelijkheid in om de “koppen”, de cijfers niet te behalen en worden er minder subsidies geschreven naar de voorziening.

VACATURE: DE IDEALE CONTEXTBEGELEIDER

Iedereen kreeg de individuele opdracht om een vacature op te stellen voor de ideale CB. Hierna deelden we onze vacature met elkaar.

Omschrijving

- Iemand die graag verbinding maakt, over de muren kijken, kan goed samenwerken met verschillende diensten
- Kijkt met open blik op gezin en ziet kansen. Maakt tijd en ruimte, op tempo van gezin, vertrouwenspersoon van gezin.
- Open houding,
- Methodieken kunnen toepassen
- Op gelijkwaardige manier omgaan met context, samen op weg gaan,
- Maatwerk. Wie kunnen we in z’n kracht zetten, niet afhankelijk maken van hulp, zodat mensen terugzien wat ze hebben en kunnen, zoeken naar gemeenschappelijk verhaal.

SAMEN verhaal. Transparant zijn, maar niet alleen naast ouders staan, maar ook de ballen hebben om te confronteren.

- Meerzijdige partijdigheid
- Aan de slag met het gezinssysteem
- Kansen durven geven door tegen kaders te duwen

Profiel

- Neutraal
- Warm
- Creatief
- Humoristisch
- Toegankelijk
- Doelgericht
- Vanuit een gelijkwaardige positie kunnen starten
- Authentiek zijn
- Makkelijker als je zelf een gezin hebt
- Idealiter mensen met maturiteit, maar sommige jonge gasten kunnen ook veel en staan er veel

⇒ Bedenking bij omschrijving en profiel: We verwachten wel veel van een contextbegeleider. Eigenlijk zou een vacature zo weinig mogelijk moeten omschrijven, maar voelen wie je voor je hebt op sollicitatie. Je bent sociaalvoelend, verbindend? Ok, start maar. Dit is moeilijk om te voelen op een gesprek, soms laten we mensen starten op proef om hier meer zicht in te krijgen.

⇒ Bedenking: Gaat vaak over hoe je ingang vindt bij het gezin.

Wat biedt de organisatie?

- Goeie coaching
  - ➔ Bedenking: Wat is een goede coaching?
    - Terugkomen in een warm nest
    - Leefgroep eist vaak andere zaken waardoor het minder over CB gaat
    - Opletten dat sommige zich niet verbranden als ze net afstuderen. Zorg dragen ook voor jonge collega's.
    - Positieve aan CB-teams is dat de focus hierop sterk kan gelegd worden, in een leefgroep waar de leefgroep begeleiders ook CB geven, gaat dit vaak anders. Er is bijvoorbeeld de nood aan andere coaching of de focus op coaching wordt naar de achtergrond geschoven omdat er andere prioriteiten naar boven komen.
- Ondersteuning en sturing in moeilijke situaties, **tijd krijgen** om mee te gaan.
  - ➔ Drempel: Vaak enkel als het nodig is of moeilijk loopt. Te laat als iemand pas meegaat als het moeilijk loopt.
- Scholing, intervisiemogelijkheden (Theoretische kaders/ methodieken aanbieden)
  - ➔ Bedenking: Methodieken eigen maken is belangrijk, door dit bijvoorbeeld samen te doen in de organisatie.

- ➔ **Bedenking:** In de organisatie worden niet enkel starters bijgeschoold, maar ook mensen met ervaring.
- Collegialiteit: terug kunnen komen in een warm nest
- Kleinschaligheid
  - ➔ **Drempel:** grootte van een voorziening speelt zeker een rol. In een kleinere voorziening meer tijd en ruimte voor ondersteuning naar gezinnen toe en ook coaching naar de CB toe.
- Vertrouwen krijgen van directie.
- Niet eigenaarschap van traject, met andere collega's in teamvergadering samen de casus dragen.
- Trajecten binnen de regio
  - ➔ **Drempel:** de afstand van de jongere en het netwerk ligt vaak te ver van de voorziening.
- Gedeelde zorg in en uit de organisatie, samen dragen van trajecten: samen aftoetsen en afwegen, leermomenten creëren.
- Goede verloning
  - Auto van het werk

AANVULLENDE DREMPELS OF BEDENKINGEN

- Creativiteit, out of the box, buiten de lijntjes kleuren primeert door wachtlijsten.
  - Je kan niet in of bijschakelen wanneer je het nodig hebt.
  - Dit is vaak in trajecten die dreigen te blokkeren, enkel als er de nood is moeten we buiten de lijntjes kleuren.
  - Mandaat van directie is nodig om buiten de lijntjes te kunnen kleuren
  - Als we zoveel buiten de lijntjes moeten kleuren in deze trajecten, is er dan de nood niet om deze ondersteuning anders te organiseren?
  - Vaak te laat wanneer CB begint. Zit al heel ver wanneer je kan starten.
  - Opdracht verschuift ook telkens. Aanpassen en bijstellen van de vraag en nood van de jongere en context.
  - Voorzieningen kunnen flexibel omgaan met bv. de uren over CB. Niet ieder gezin heeft evenveel nood => maar organisatie zit wel met de druk vanuit overheid met controles. In de praktijk wel het gevoel is van controle en op vingers gekeken worden. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze druk en stress verlicht wordt?
    - Wat met voorzieningen die in transitie zitten (vb. overgang van internaat naar MFC) De nood is er om buiten de lijntjes te kleuren voor sommige jongeren, maar inspectie kijkt mee.
  - Om out of the box te denken moeten we meer durven tegen schenen durven schoppen.
    - Niet altijd de durf, moet hier al sterk in je schoenen staan als organisatie.
- Samenwerking met de Jeugdrechter
  - Hoe kunnen we samen een gemeenschappelijk verhaal maken
- Verbinding maken met verwijzers

- VAPH, GGZ, CAW, BJB: we streven vaak naar dezelfde doelen, maar toch wordt dit anders gefinancierd. BJB heeft bijvoorbeeld meer de tijd, ruimte en middelen om met de context aan de slag te gaan in vaak minder complexe situaties dan VAPH.

AFSLUITEND

Lerend netwerk creëert verbinding over sectoren heen in Mid-West-Vlaanderen.

- Interessante opmerking: wie mist er nog voor een volgend lerend netwerk? OCJ, SDJ, CLB.

Thema's voor een volgende keer:

- Trauma sensitief werken en emotionele ontwikkeling.
- Dagbesteding + onderwijs
- Cultuursensitief opvoeden
- Coördinatie van de zorg, samenwerking, wie heeft de zorg vast?
- Weg vinden naar de juiste zorg

Afspraken toekomst:

- Er is een akkoord om met dezelfde organisaties aan de slag te gaan. Per lerend netwerk en dus per thema wordt er gekeken wie er vanuit deze organisaties het beste aansluiten.

Wat gebeurt er nu met de informatie vanuit het lerend netwerk?

- Allen aan tafel nemen bevindingen en ervaringen vanuit het lerend netwerk terug mee naar eigen organisatie. Daarnaast gaat Co-ncept verder aan de slag met het maken van een verslag die zo verwerkt kan worden in het forum 22 november. De bevindingen worden ook meegenomen en teruggekoppeld aan het beleid.
- Wanneer we samen deze bevindingen uitdragen komt dit sterker over. Bijvoorbeeld kunnen drempels en bevindingen vanuit het lerend netwerk meegenomen worden in het jaarverslag van de voorzieningen.

7.6 Bijlage 6: Verslag lerend netwerk traumasensitief handelen

Aanwezigen:

WINGG coördinator vorming & deskundigheidsbevordering, WINGG – Teamondersteuner crosslink, pedagogisch coördinator 't Groot Hersberge, vzw De Patio, Projectmedewerker ELZ MiddenWVL, psychopedagoog Pleegzorg West Vlaanderen, Jeugdhulpregisseur ACT, Arts CLB Trikant, zorgcoördinator Vzw de loods, begeleider 't Groot Hersberge vzw De Patio, Mobiel team INOA, therapeut Tordale, psychotherapeut INOA.

Verslag:

DEEL 1: STELLINGEN. Iedereen heeft een groen (akkoord) en rood (niet akkoord) blaadje.

- Wat is trauma? Wanneer wordt gesproken van een trauma?
  - Stelling 1: Ieder kind dat in een voorziening terecht komt, heeft een trauma.

Rond deze stelling zijn er veel verschillende meningen. De vraag wordt gesteld wat trauma precies is, want je hebt bijvoorbeeld ook complex trauma. Er is een verschil in gradatie. Je kan **geen algemeen oordeel** vellen over trauma. Het is **individueel bepalend**. Wat voor de één een trauma is kan voor een andere het niet zijn. Het stress-systeem is bij iedereen anders ontwikkeld.

We moeten oplettend zijn wanneer we het woord trauma uitspreken. Het is een **harde term** en het wordt snel in de mond genomen. Voor jongeren kan dit heel zwaar aankomen als ze dit als label krijgen.

Breuken worden als **traumatisch** ervaren. Een breuk in een relatie kan al een trauma zijn. Je moet trauma dus telkens genuanceerd bekijken en alert zijn op relatiebreuken.

We grijpen **te laat en te weinig** in wanneer het over trauma gaat. Hoe jonger het trauma zich voordoet hoe hardnekkiger. **In een ideale wereld** zou elke begeleider de **basisvorming** moeten hebben zodat ze dit in iedere begeleiding kunnen meenemen. Er zouden in alle ELZ's (vb. leerkrachten, artsen...) vorming rond de basis van trauma moeten gegeven worden. Dit is op dit moment een gemis.

- Stelling 2: Iedere plaatsing is een trauma voor kind/jongere.

Ja, door de relatiebreuk. Moest er in alle takken van de hulpverlening wat meer traumasensitief gewerkt worden, zouden escalaties vermeden kunnen worden. Het preventieve luik is essentieel. Psychische veiligheid is essentieel bij een kind.

Er is nood aan een **gelaagd zorgmodel met traumasensitief klimaat aan de basis**.

- Wat doen we met trauma in organisatie?
  - Stelling 4: In de leefgroep/op school/... is er voldoende ruimte om met trauma om te gaan.

Meer niet-akkoord dan akkoord.

In leefgroepen sta je vaak maar met twee voor een groep waarin 80% van de jongeren met trauma kampt. Er zijn grenzen in de menselijke mogelijkheid. Zelf wanneer hulpverleners de vorming rond trauma gevolgd hebben, kan dit vervagen wanneer je alleen staat in de leefgroep. Je bent traumasensitief bezig maar het **managen van de groep primeert** op dat moment. We zouden hiervoor **meer tijd en ruimte moeten maken**. Het grote aantal jongeren in de leefgroep is gelinkt aan het behalen van cijfers vanuit de overheid. Vanuit INOA (VAPH) geven ze aan met groepen van +-10 jongeren te werken. Vanuit 't Groot Hersberge (BJB) geven ze aan een groep te hebben met +-6 jongeren. De voorzieningen proberen zelf de groepen zo klein mogelijk te houden, maar wanneer ze de groepen klein houden, moeten ze compenseren op een andere manier om opnieuw de cijfers te behalen.

De druk van het dagdagelijks leven in een leefgroep bemoeilijkt de ruimte om traumasensitief aan de slag te gaan. Bv school, externe afspraken etc. De **maatschappij is niet klaar** om traumasensitief aan de slag te gaan door druk die opgelegd wordt.

Er zijn een aantal zaken waar we meer bij stil moeten staan als hulpverleners. Het eerste punt is dat we moeten **vertragen** en **niet denken in het 'oplossen'** als het gaat over complexe trajecten. Het tweede is dat we moeten stilstaan bij onszelf als hulpverleners: **Mentaliseren**. Als laatste moeten we blijven terugkeren naar wat onze **core business** is.

- Stelling 5: Wanneer we traumasensitief werken, zijn er minder escalaties/ breuken/ doorverwijzingen naar gespecialiseerde hulp.

Allemaal akkoord. We zijn het niet 100% zeker van maar we geloven er wel in. Het gaat niet alles oplossen. Werken naar en met de veerkracht van het kind/jongere is belangrijk.

- Trauma intersectoraal
- Stelling 6: Traumasensitief werken is (enkel) gespecialiseerde hulp.

Allemaal niet akkoord.

De nood is er dat iedereen een **traumasensitief-bad** krijgt.

Het **preventieve werk** rond traumasensitief handelen is essentieel. Er moet geïnvesteerd worden in de basis rond traumasensitief handelen. In **scholen** kunnen er bijvoorbeeld al kleine dingen aangepast worden wanneer dat traumasensitief klimaat er is. We hebben het gevoel dat er de noodzaak mist bij scholen omdat wanneer wij als hulpverleners worden ingeschakeld in scholen kinderen/jongeren vaak al in een stressfactor zitten. Een voorbeeld: Een ondersteuner start pas in oktober op school terwijl we al in juni weten dat er een nood is aan ondersteuning bij een jongere. We moeten goed stilstaan bij het feit dat leerkrachten geen opvoeders zijn. Traumasensitief handelen zou bijvoorbeeld wel **ingebod** moeten zijn in **opleidingen** VB. lerarenopleiding.

Naast het preventieve werk merken we dat **leefgroepen** vaak overprikkeld zijn. Het belang van het trauma sensitieve bad, de basis is hier meer nodig. Leefgroepen hebben **meer kader nodig** rond en moeten kunnen stilstaan bij het trauma sensitief handelen.

Naast traumasensitief handelen moet **herstelgericht werken** centraal staan in alle sectoren. Dit is belangrijk voor zowel de cliënten alsook de hulpverleners.

- Stelling 7: Intersectoraal samenwerken vermijdt secundair trauma.

Intersectoraal samenwerken is zeker een meerwaarde, maar zal niet altijd de oplossing zijn.

Het is niet altijd even makkelijk. INOA geeft bijvoorbeeld aan middelen te hebben om huisartsen, kind en gezin (crèches...), scholen etc. ondersteuning te geven. Er is hier momenteel geen vraag naar terwijl er wel vanuit het lerend netwerk de nood wordt gezien om hierop in te zetten. De vraag wordt gesteld hoe dit komt. Er zijn geen pasklare antwoorden maar eerder vragen zoals: Hebben ze de tijd er niet voor? Vinden ze dit eng, iemand die mee komt kijken? Missen ze bepaalde inzichten? De ELZ's met de **Overhoop projecten** gaan hier een essentiële rol in moeten spelen.

't Groot Hersberge geeft aan deel te nemen op klassenraden om zo leerkrachten sensitief te maken over de krachten en moeilijkheden bij bepaalde jongeren. Op school uiten jongeren vaak gedrag waar leerkrachten de traumasensitieve bril missen. Het is een meerwaarde om dan aan de klassenraden deel te nemen en hier een rol in te spelen als hulpverlener. Leerkrachten in een klas staan er vaak alleen voor. Dit is niet te onderschatten.

Outreaching werken is hier essentieel zodat de cliënt niet altijd de verplaatsing moet doen. Externe diensten rondom je leren kennen is belangrijk om te kunnen samenwerken. De **verwachtingen** die er zijn naar deze diensten mogen niet te hoog zijn. De oplossingen waar we soms op hopen zijn er niet altijd.

We mogen niet vergeten dat de eigen context belangrijk is in de begeleiding en trajecten. Niet enkel de hulpverleners hebben nood aan vorming rond traumasensitief handelen maar ook de ouders. Vanuit Pleegzorg zetten ze hier al volop in. Binnen WINGG heb je ook het project 'als je van spelen leren kan'.

DEEL 2: Traumasensitief werken in een ideale wereld.

Individuele oefening met post-its. Iedereen schrijft op voor zichzelf.

Wat is er?

- Wie vorming volgt gaat ermee aan de slag
  - Niet enkel een vormingsmoment maar BLIJVEND stilstaan bij het thema en de vertaling naar de werkvloer
  - Gemotiveerde mensen (HV, leerkrachten/...) handvaten en inzicht geven.
    - Starten bij wie er draagvlak/enthousiasme is.
- Tijd
- Connectie
- “geweune doen”
- 1 op 1 werken
- Op maat werken
- In begeleiding inzetten op krachten/ talenten van de jongere
- Visie “lastig kind” veranderen
- Lotgenoten groepen voor gezinnen ouder
- Verbinding versterken
- Kijken achter het gedrag

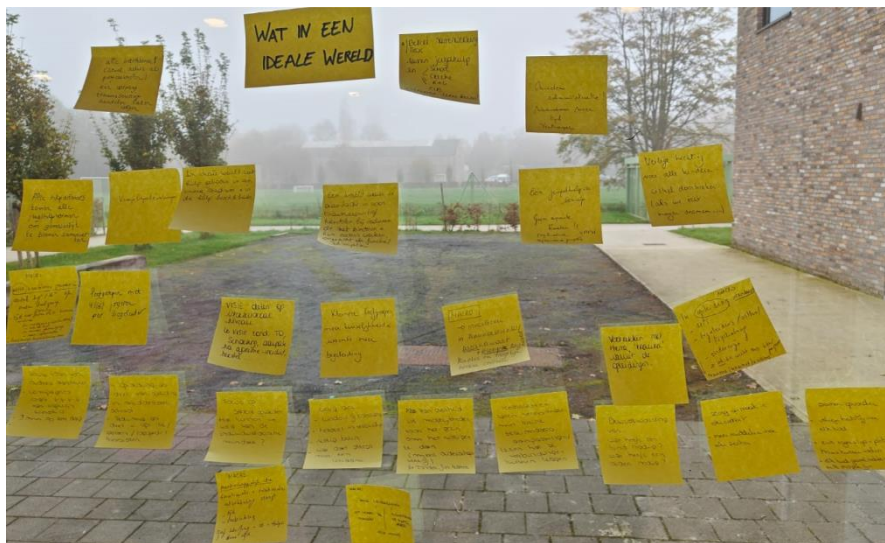
MESO

- Brede basisvorming voor alle hulpverleners, onderwijs, ...
- Intersectoraal
- Gedeelde zorg rond kinderen/jongeren
- Samenwerken
- Multidisciplinaire aanpak
- Beroep doen op externe expertise
  - Wigg, therapie, huisartsen, psycholoog
  - Outreachend werken
  - GGZ bijschakelen
- Laagdrempelig maar ook gespecialiseerd. Laagdrempelige projecten
- Expertise in kaart brengen en verbinden met elkaar
  - Inzetten om verschillende lagen te versterken.

MACRO

- Bewustmaking van de maatschappij over trauma (sensitief werken)
- Meer neutraliseren (stilstaan -> toelaten)
- Visie “lastig kind” veranderen.

Wat in een ideale wereld?

MICRO

- Kleine tools voor ouders aanreiken
  - Campagnes zoals 4-4-4 van kapitein winokio
  - 9min op een dag
- Uitleg over
  - Window of tolerance
  - Herstel in verbinding
  - Rustig brein
  - Wat doet stress met een lichaam.
- Zorg op maat in elke context
  - Bewustwording van: Wat heeft een kind nodig, Wat heeft een ouder nodig
  - Kinderen jongeren kunnen zich ergens/op 1 plek thuisvoelen
  - Kinderen het gevoel geven dat ze er mogen zijn.

MESO

- Visie-delen op intersectoraal niveau
  - Rond TO
  - Schorsing
  - Aanpak na agressie-incident
  - Herstel
- OPLEIDING en vorming
  - Opvoeding als deel van opleiding in middelbare school
  - Traumasensitief handelen als deel van opleiding lkr/artsen/begeleiders/ortho/psycholoog/logopedie/ kiné
    - Laten kennismaken met kleine traumasensitieve aanpassingen, leren hoe ze verbinding kunnen leggen.
  - Iedereen die werk met kinderen en jongeren: trauma (sensitief) + zelfzorg

- Vertrekken met thema 'trauma' vanuit de opleidingen
- Alle betrokkenen, zowel ouders als professionals een vorming traumasensitief handelen laten volgen
- Focus op samen opvoeden: hoe kunnen we weg van de individualistische mindset?
- Alle hulpverleners kennen alle jeugdhulpvormen om gemakkelijk te kunnen samenwerken
- Betere samenwerking tussen jeugdhulp en -school-crèche-k&g-clb. Elkaar leren kennen
- Kleinere leefgroepen (4-max6) jongeren per begeleider
  - Meer huiselijkheid, warmte en meer begeleiding

MACRO

- Kader creëren waarbinnen gewerkt wordt
  - Investeren in een traumasensitief basisklimaat + gelaagd zorgmodel
  - Aantal begeleiders, leerkrachten afhankelijk van de noden van de doelgroep
  - Tijd voor vormingen + intervisie kunnen maken
    - (Regelgeving uurroosters)
    - Aantal begeleiders
    - Aantal jongeren/ groep
    - Taken/ opdrachten
  - Langdurige hulpverlening mag
  - Maatschappelijk idee:
    - Emotionele en relationele ontwikkeling vraagt tijd en verbinding. Geef kinderen, jongeren, ouders en hulpverleners deze tijd.
  - Minder administratie, waardoor meer tijd om te vertragen
  - Eén jeugdhulpverlening. Geen aparte kaders
    - Psychiatrie, VAPH, bijzondere jeugdhulp
  - Vanuit overheid mogelijkheden voor het gezin om het rustiger te doen (meer ouderschapsverlof) => zonder financiële kater
  - Meer (h)erkenning
    - Op tempo v.d. persoon
    - Verwachtingen v.d. maatschappij moeten anders
    - Meer kennis
  - Meer middelen voor elke sector
  - In een ideale wereld wordt hulp geboden in een vroeg stadium en is die hulp beschikbaar
    - Vroegbegeleiding
  - Een ideale wereld is een wereld waar er aandacht is voor traumasensitief handelen bij iedereen die met kinderen en hun ouders werken. Ongeacht de functie/discipline
  - Als we echt mogen dromen: veilige hechting voor alle kinderen, de cirkel doorbreken

Reflectie over de post-its.

- Iedere voorziening zou vanuit het beleid moeten beslissen dat elke voorziening een basis-bad trauma moet volgen.

- Geen opsplitsingen maar één jeugdhulp i.p.v. alle opsplitsingen en de schotten tussen de sectoren. Geen ticketjes meer voor in de gepaste hulpverlening te geraken.

Suggesties:

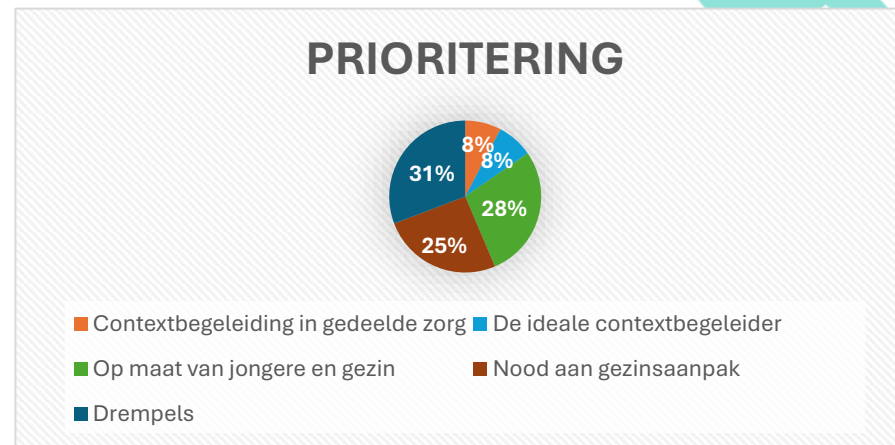
- **Intervisies** intersectoraal rond trauma
- Verschillende organisaties linken aan elkaar die rond dezelfde thema's bezig zijn
- Wat zou werken: voorstellen en aanbevelingen rond traumasensitief handelen
- In vele voorzieningen worden al vormingen gegeven, is er dan nog nood aan vormingen? En zijn deze vormingen wel afgestemd op elkaar?
  - Voorstel: **Kunnen we de vormingspakketten eens samen leggen?**
  - Zowel **vormingen als tools** samenleggen.
- Wat is er nodig? Is vorming wel de ideale oplossing?
  - Praktische tools zou veel beter
  - **Draaiboek waar praktische tools instaan**
    - cfr. Kopp beleid, zorgbeleid ELZ. Zou wel handig zijn waar de voorzieningen elk intern mee aan de slag gaan
- Bedenking: Waarom wordt eigenlijk niet gekeken naar de gespecialiseerde ggz vandaag? We zijn vooral naar de basis aan het kijken en ggz partners moeten in alle lagen een continuüm in zijn. En niet enkel in de laatste laag want dat is te laat.
- Er zijn te veel verschillende projecten. Kunnen we niet meer verbindingen maken zodat we duidelijkheid krijgen?
- **Voorstel van een Trauma dag:** een belevingssessie zou veel interessanter zijn dan dat je pure basistheorie geeft. Heel breed in sectoren. Dat mensen echt het eens voelen, bijvoorbeeld a.d.h.v. virtueel verschillende zones. Zodat mensen echt eens voelen. Bv. Door het lint, draag je vurig, etc. Veel methodieken bestaan en zouden die dag aan bod moeten komen. Op die dag zou er ook een stilteruimte moeten zijn om dat eens te beleven. **Trauma-bad heel breed.**

AFSLUIT

- Iedereen neemt opnieuw terug mee binnen eigen organisatie.
- Vanuit WINGG-referenten gestart en trauma sensitief staat ook op onze lijst om hierrond iets te doen.
- ELZ midden WVL overhoop project (Lore): 15 nov. Louise (DIW) en Sara (WINGG) zullen hierop ook aansluiten om verbinding te maken met wat we vandaag gedaan hebben.
- 22 nov is het forum van de ideale wereld, iedereen welkom! [LINK](#) om in te schrijven.
- Als er verder stappen kunnen gezet worden hierrond, kunnen we dan ook consultants, huizen van het kind, huisartsen etc. ook uitgenodigd worden?

7.7 Bijlage 7: Samenvattend verslag discussietafel contextbegeleiding, werken met/in de context

(Twee discussietafels)

Bevinding (vanuit LN)	Op maat van Jongere en gezin ➔ Flexibeler omgaan met tijd en zorgmodules (afgestemd op behoeften en noden van gezin) ○ Bereikbaar en flexibel inzetbaar MET grens (hulpverleningsafhankelijkheid tegengaan). ➔ Kijken waar we WEL kunnen ondersteunen, aandacht voor verwerven van mandaat vooraleer aan de slag te gaan. ➔ Aanwezig zijn IN de context. ➔ Praktijk botst op registratie-eisen van de overheid. (Geënt op controle in kwantiteit) ➔ Werkvorm contraproductief voor kwaliteit van zorg ○ Verschil in intensiteit tussen BJB en VAPH. ➔ Neutrale contextbegeleider bij verblijf (niet vast aan voorziening) is momenteel moeilijk te installeren door modulering en financiering. Als dit bij uitzondering wel lukt moet dit al bijna geïnstalleerd worden onder zelfde koepel. (Zie ook op bij op maat van jongere en gezin).
Actiepunten (vanuit FORUM)	- Idee van trajectbegeleider die zowel contextbegeleider en als individuele begeleider is. Trajectbegeleider = Vrijheid in wat je kan doen, je bent geen IB of CB, maar trajectbegeleider die doet wat nodig is. - Mate van intensiteit is cruciaal om impact te hebben (gegarandeerde intensiteit bij overgangen).

	○ Ook alternatieve manieren om contact te houden ○ Wissels met zorg omkaderen ○ Hoe kunnen we anders kijken naar meerdere CB binnen één gezin? - Weg van “ticket-denken” ○ In het belang van het kind kunnen werken. ○ “Moduledenken” (vastgelegde duur en intensiteit) achter ons laten ▪ Soms al op organisatieniveau, maar is nog geen beleidskeuze. - Andere manier van inspectie en administratie zodat op maat werken kan. ○ Botst op administratieve verplichtingen (inspectie) en sommige vereisten van bv. de jeugdrechter. ▪ Wie staat op om die realiteit aan te kaarten bij administratie of op beleidsoverleg? ▪ Dergelijk signaal van de gezinnen zelf zou ook krachtig zijn. ○ Administratie, inspectie, controle, registratiedruk ▪ Op maat werken van de noden van het gezin: kan dit? Verwachtingen van de administratie en inspectie. Is het regelgeving of tijdsgebrek? ▪ Controleren – registratiedruk: waar ligt deze? Bij de overheid of bij de organisaties? Kan dit los gelaten worden door zowel de sectoren als de directies. Waakzaam om dan wel alles haalbaar te houden (– CLB heeft geen beheersmodel) - Eén structuur die VAPH en opgroeien onderbrengt. ○ Gekoppeld aan 1 administratie en agentschap ○ Terug naar enveloppenfinanciering (zoveel uren begeleiding) zodat je veel beter op maat kan werken... (i.p.v. PVF). Meer ruimte om zelf in te vullen. - Afstand weegt door op kosten en tijd, in financiering wordt hier geen rekening mee gehouden (ook niet bij plaatsing jongeren). ○ Fysieke nabijheid ○ Voorzieningen overstijgend in belang van zorgcontinuïteit op maat van jongere en gezin. ▪ Mandaat en kans om context te blijven volgen.

	- Context = wie is belangrijk is het leven van de jongere? Ouders zijn verantwoordelijk maar “moeten niet betrokken worden” ze zijn gewoon betrokken. Context is meer dan ouders. - o Weg van contextbegeleider naar contextondersteuner. - Vertrekt op maat van zoals wij het zien vanuit de hulpverlening? Wat is op maat werken? - o Kan diagnostisch kader een belangrijke start zijn?

Bevinding	Drempels ➔ Buiten lijntjes kleuren primeert door wachtlijsten - o Onmogelijk om bij te schakelen wanneer nodig - o Pas als trajecten dreigen te blokkeren kleuren we buiten lijntjes - o Leidinggevenden moeten hierin mee willen ➔ Nood om deze ondersteuning anders te organiseren - o Vraag en nood van jongeren en context verschuift. - o Controle-stress door overheid (kwantiteit VS kwaliteit) - o Vroeger inzetbaar ➔ Braafheid van voorzieningen - o Er wordt niet meer ‘tegen schenen geschopt’ om het anders te kunnen/mogen doen, ook al is de nood er wel. ➔ Samenwerkingen met jeugdrechters - o Een samen-verhaal maken met jeugdrechters - o Verbinding maken met verwijzers ➔ Gemeenschappelijk doel van hulpverlening - o Er wordt gestreefd naar zelfde doel MAAR financiering (en dus tijd, ruimte en middelen) zijn anders.
Actiepunten	- Financiering passend om op maat te kunnen werken (en ruimte om zelf in te vullen). - Oproep om hernieuwde en leidende visie en verwachtingen te formuleren (baseline) - Verkokering jeugdhulp, grote versnippering van diensten en regelgeving. - o Stop kleine, kortdurende projecten

	▪ Zorgen voor regiodynamieken, versnippering en onduidelijkheid (zelfde projecten krijgen andere naam in verschillende regio's) - Regio-indeling is krakkemikkig, veel overlegtijd is weinig effectief, enten op referentieregio's. - Verwachtingen tussen welzijn en onderwijs, geen gedeelde visie. ○ Welzijnsambassadeurs in onderwijs?

Bevinding	Nood aan gezinsaanpak ➔ Van alle markten thuis (administratie tot zakgeld) ➔ Moeilijkheid als gezinsleden niet op zelfde golflengte zitten (meerzijdige partijdigheid bij bv. Hoog conflictueus ouderschap, beladen brussen-relatie).
Actiepunten	- “Foefelen” overbodig maken (= aanbod op bepaald gezinslid om te kunnen continueren) - Brussen kunnen door systeembeperkingen (modules) niet meegenomen worden in verhaal.

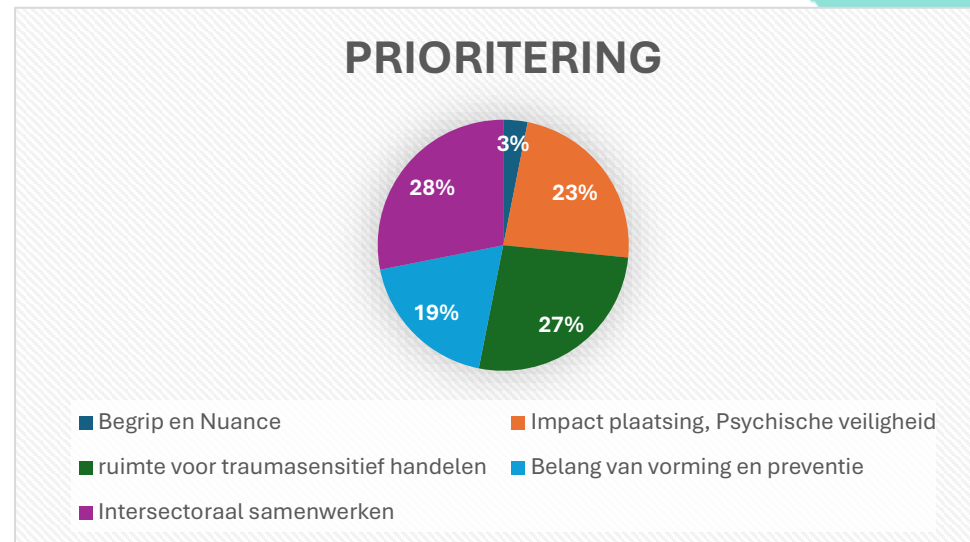
Bevinding	De ideale contextbegeleider Profiel: - Verbinder met gezin - Samenwerker met andere diensten - Op tempo van gezin met blik op kansen en krachten van het gezin - Open houding - Rugzak gevuld aan methodieken - Vertrekt vanuit gelijkwaardigheid. - Transparant, met ballen om ook moeilijke boodschappen te geven. Kwaliteiten:

	Neutraal, warm, creatief, humoristisch, toegankelijk, doelgericht, gelijkwaardig, authentiek, (met zelf een gezin), (stevig in de schoenen). Vanuit organisatie: Goede <u>coaching</u> in voorziening, <u>tijd</u> om mee te gaan, <u>bijscholing</u> en <u>intervisie</u>, goeie <u>collega's</u>, <u>kleinschalige</u> organisatie, <u>vertrouwen</u> van directie, gezinnen in de <u>buurt</u>, <u>gedeelde</u> zorg/verantwoordelijkheid, goede <u>verloning</u>

Bevinding	Contextbegeleiding in gedeelde zorg ➔ Meerdere CB's niet altijd efficiënt (wel meerwaarde wanneer verschillende partijen binnen gezin in conflict leven). ○ Vanuit verschillende voorzieningen zijn er verschillende visies. ○ Veelheid aan CB binnen 1 gezin zorgt voor onduidelijkheid bij het gezin. ○ Communicatie en afstemming tussen verschillende diensten is belangrijk, Hoe omgaan met verschillende visies? ➔ Regiogebonden, neutrale (extra) partner
Actiepunten	- Contextbegeleider naast verblijf evident maken - De vraag is wie neemt de trekkersrol op zich. Zorgcoördinatie is dat de rol van wie = gedeelde zorg? - Moeilijke momenten bij wissels. ○ Communicatie tussen bgl en/of diensten is belangrijk

7.8 Bijlage 8: Samenvattend verslag discussietafel traumasensitief handelen

(Drie discussietafels)

Bevinding (vanuit LN)	Intersectoraal samenwerken - Samenwerking tussen scholen, ggz, jeugdhulp etc. - o Nood aan een gelaagd zorgmodel waarin traumasensitief handelen op alle niveaus verankerd is. - o Nood aan een intersectorale visie op trauma, maar vooral ook duidelijk stellen van verwachtingen over de verschillende sectoren heen. - o Ouders en netwerk ook ondersteunen
Actiepunten (vanuit Forum)	- Nood aan een intersectorale visie - Wisselwerking tussen eigen voorziening, andere voorzieningen en overheid - o DIW kan dit verder faciliteren § Blijven signaleren tav overheid vanuit casussen en trajecten - Expertise laten samenkomen over/binnen sectoren (niet elk op een eiland warm water uitvinden)

	- o In de vorm van kennisbank/expertisedeling. Mensen met die expertise kunnen intekenen en zo overkoepelend te werk gaan over organisaties heen. § WINGG heeft hierin opdracht binnen cluster DEEP - o Moeten partners rond dit thema niet samenkomen en overleggen? Mensen werken dingen uit vanuit de expertise die verdeeld zit in de organisaties. - Aanspreekpunt binnen de regio, waarop beroep kan gedaan worden voor uitwisseling - o Externen laten aansluiten vanuit een neutrale positie - o Preventief in te zetten, voor het vastloopt.
Doelstelling (Wat, Wie, Hoe) (CIA)	- Versnipperd landschap helder maken. - Intersectoraal samenwerken = Te gefragmenteerd: Nood aan een gelaagd zorgmodel - Wie houdt dit vast? Vlaams? Federaal? Zou een intersectoraal samenwerkingsverband moeten zijn.

Bevinding	Ruimte voor traumasensitief handelen (beperking in leefgroepen en scholen) - Nu vaak een beperking in leefgroepen en scholen. Te grote groepen. Er alleen voor staan. - Er heerst een nood aan vertraging reflecteren en verbinding maken. Vaak in crisissituatie denken we heel vaak in oplossingen.
Actiepunten	- Minder administratieve verwachtingen van overheid zodat mensen op de vloer deze tijd kunnen inzetten om preventief te werken. - o Structurele veranderingen - Tijd MAKEN binnen organisaties (verschillend met tijd hebben). - o Van bij de aanmelding in beeld brengen § Op zoek naar tools om dit aan te pakken? Gemeenschappelijke taal vinden. § Trauma-scan? - o Reflecteren onder/met begeleiders (iedereen maakt trauma's mee). - Intervisie en coaching. Veilige cultuur in voorziening nodig

	§ Deskundigheidsbevordering (WINGG) – Crosslink en VECK - Implementatieplan opmaken per organisatie. Waar staan we? Waar willen we naartoe? - NBMV: hierin een belangrijke doelgroep! - Wat kan DIW nog meer doen om impact te realiseren? - o Voorzieningen laten leren van elkaar. DIW faciliteert dit - o Quick Win VS vertragen met de jongere § Wat heeft jongere/ gezin nodig? - o Hoe krijg je cruciale partners (VB CLB) mee? - o Pleidooi T.A.V. overheid: Geef voorzieningen ruimte/tijd (IPV DRUK) om te vertragen VS controle/inspectie § Moeten we naar een coachende overheid? § Ga met jongere/gezin/voorziening in gesprek i.p.v. registraties, checklist, OP's opvragen. § Kwalitatieve is van belang

Bevinding	Impact plaatsing en relatiebreuken, essentie van psychische veiligheid - Van relationele breuken tot langdurige of vroege traumatische ervaringen. - Hoe jonger het trauma, hoe ingrijpender de impact.
Actiepunten	- Inzetten op vermijden van trauma's, installeren gedeelde zorg om secundaire trauma's te vermijden. - o Blijven signaleren wat we nodig hebben: samen én over de regio's heen. Aanklampend signaleren is nodig en op het juiste niveau. § DIW heeft hier rol te spelen door input te geven voor masterplan van opgroeien. - o Niet continu nieuwe projecten in het leven roepen, versterken wat er bestaat. § De basis is een maatschappelijk probleem waarin vroeg en nabij een rol kan spelen maar de rest moet versterkt worden. § De overheid moet ook durven structureel nadenken over de jeugdzorg. - Is een maatschappelijk probleem waar een antwoord op gezocht wordt - o Vroeg en nabij heeft hier een rol te spelen

	- Meer continuïteit in zorg (micro en mesoniveau) laagdrempelige zorg - o Buddy - Organisatie flexibel inzetten (bv context bgl). Contextbgl is schaars in VAPH - o Welke jongere past er (best) in (bepaalde) leefgroep VS PRIORS = verantwoordelijkheid van coördinatie/ directie (durven neen zeggen in belang van de jongere)

Bevinding	Belang vorming en preventie - Basisvorming noodzakelijk, basisbad. Suggestie: in opleidingen aanpakken - Preventieve aanpak. Suggestie: samenwerking Overhoop ELZ. - Zelfzorg en reflectie medewerkers. Suggestie: mentaliseren - Bewustwording rond thema vergroten - Maatschappelijke bewustwording - Suggestie: Traumadag met belevingsgerichte workshops. - Suggestie: Overzicht vormingen en basispakketten. - Suggestie: Overzicht tools traumasensitief handelen
Actiepunten	- Algemene bewustwording, bekendmaking en sensibilisering (slogan/trigger rond impact van trauma). - o DIW: blijvend signaleren - Door: - o Stilstaan binnen opleiding - o Vorming op maat (basis & verdiepend) - o Consult & advies - Versterken van 0de en 1ste lijn (in kennis en tijd) - o Overhoop projecten

Bevinding	Begrip en Nuance rond trauma - Definiëring van trauma: Trauma is subjectief en individueel bepaald; wat voor één persoon traumatisch is, hoeft dat niet voor een ander te zijn. Er is behoefte aan nuance in het gebruik van de term om etikettering en mogelijke negatieve gevolgen te vermijden. - Voorzichtigheid in communicatie: Gebruik van termen als "trauma" en labeling kan zwaar wegen voor jongeren. - Verschil in ernst ervan. In het lerend netwerk spraken we vooral over k&j met complex trauma.
Actiepunten	➔ Algemene bevinding vanop forum dat dit samenhangt met belang van vorming en preventie en ruimte voor traumasensitief werken, dat acties op deze punten ook voor meer begrip en nuance rond het thema zullen zorgen.

7.9 Bijlage 9: DIW-fonds Co-ncept Jeugdhulp

WIE:

De vraag voor middelen uit het ideale wereldfonds kan gesteld worden door de planmaker zelf of betrokken hulpverleners rond een jongere binnen het project van de ideale wereld.

WAT:

Het ideale wereldfonds bedraagt 25 000 euro tot eind 2024. Deze middelen willen we inzetten om samenwerking beter te faciliteren en out of the box ideeën te financieren die direct ten goede komen aan de jongeren die we begeleiden (en bij uitstek ook andere jongeren verbonden aan deze jongere).

Het gaat over hulp die aanvullend is op de hulp die de jongere al krijgt en bijdraagt aan het welbevinden van deze jongeren en/of hun gezin. Het kan in geen geval hulp betreffen die al binnen een module of het aanbod past waarin de jongere verblijft.

Budget dat kan worden ingezet ter ondersteuning om (relationele) continuïteit te waarborgen.

HOE:

Deze middelen kunnen rechtstreeks of via de betrokken planmaker worden aangevraagd.

De aanvraag zal worden beoordeeld door (het team,) de coördinator en de kern-/stuurgroep van het project.

Een aanvraag moet zeker en minstens volgende informatie bevatten:

- Waarvoor zullen de middelen worden ingezet en geschatte kostprijs? (Begroting)
- Gewenst effect van de extra middelen?
- Met wie zal hiervoor worden samengewerkt? Waartoe engageren de extra partners zich/wat zal hun taak zijn?
- Hoelang zal dit budget (naar schatting) nodig zijn?
- Engagement van betrokken partners om 3-maandelijks stil te staan bij evaluatie van effect van de ingezette middelen in een samenwerkingsoverleg. Bij voorkeur niet enkel hulpverleningspartners maar ook jongere en hun eigen netwerk. Hoe zouden we deze gepaste hulp makkelijker kunnen installeren zonder extra middelen, wat is daarvoor nodig?
- Wat kan gedaan worden om deze middelen op termijn overbodig te maken? (Denk hierbij niet enkel op niveau van leefgroep/organisatie).
- Naam van casemanager en engagement die deze persoon opneemt.

WAAR:

Aanvragen kunnen ingediend worden via planmakers. Goedkeuring gebeurt na bespreking op team en kern-/stuurgroep.

De middelen zijn niet onuitputbaar, aanvragen zullen goed overwogen worden en kunnen maar lopen zolang het project gesubsidieerd wordt.